

इ-पेपर हेर्नका लागि

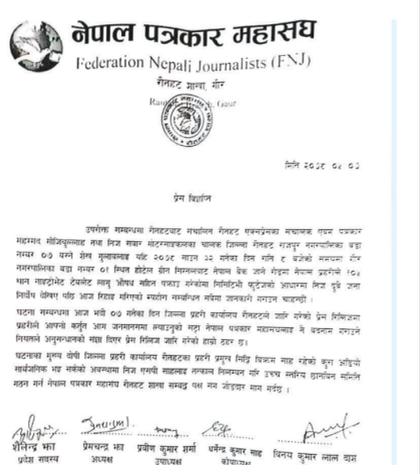
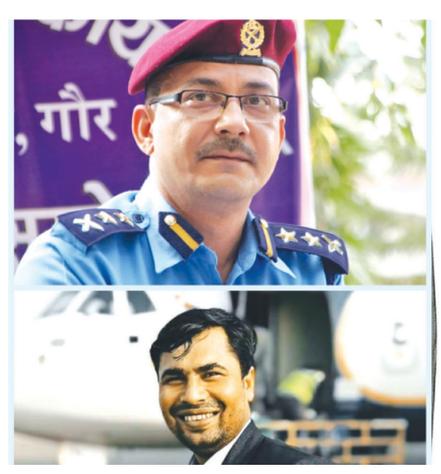
एमालेको महाधिवेशन मंसिरमा, विधान महाधिवेशन ०३ | बर्दियास रेल्वे जग्गा विवाद : नयाँ दरमा मुआब्जा ०५ | दिगो विकास लक्ष्यमा न्यून प्रगति ०७

पत्रकार काण्ड

प्रहरी प्रमुखदेखि पत्रकारसमेत शंकाको दायरामा

'अनुसन्धान फितिलो भएको महासंघ रौतहटको आरोप, महासंघको केन्द्रिय नेतृत्व पनि सक्रिय'

धर्मेश कुमार साह / रौतहट
साउन ३२ गते साँझ करिव साढे ७ बजे रौतहटबाट सञ्चालित एक अनलाइन पत्रिकाका संचालक मोहम्मद मोज्जुल्लाह लागुपदार्थ नाइट्रोभेटसहित पक्राउ परेको खबर सार्वजनिक भयो। सदरमुकाम गौर स्थित जिल्ला अदालत पछाडिको सडकबाट पत्रकार मोज्जुल्लाह र उनीसंगै रहेका अर्का एक जनालाई सदा पोशाकका घुमुवा प्रहरीहरूले पक्राउ गरेको थियो।
प्रहरीले जिल्लाको ईशनाथ नगरपालिका-८ का मोहम्मद मोज्जुल्लाह र राजपुर नगरपालिका-७ का शेख गुलाब भन्ने शेख अतिउल्लाहलाई १०५ थान लागुऔषध नाइट्रोभेटसहित पक्राउ गरेको दावी गर्‍यो। जिल्ला प्रहरी कार्यालय रौतहटको टोलीले मोज्जुल्लाह सवार विआर३०एस १८८५ नम्बरको भारतीय नम्बरको मोटरसाइकललाई चेकजाँच गर्दा लागुऔषध बरामद भएको दावी गरि रहेका कतिपयले घटना जालसाजी रहेको भन्ने भ्याइसकेको थिए।
घटनाको संवेदनशीलता बुझ्दै नेपाल पत्रकार महासंघ रौतहटको नेतृत्व घटनाको भोलि पल्ट बिहान करिव ९ बजे जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा पुग्दासम्म प्रहरीले आरोपित दुवै जनालाई हिरासतमा राख्न अदालतबाट ८ दिनको म्याद लिसकेको थियो। घटनाको छानविन नै नगरी हतारमा म्याद थप भएको देखेर महासंघ नेतृत्व त्यहि बेला नै हच्केको भएपनि महासंघको प्रतिरोधले औपचारिक रूप लिन सकेन।
यस विचमा थुनामा रहेका पत्रकार मोज्जुल्लाहले भने भेट्न जानेहरूलाई आफू निर्दोष रहेको बताउँदै आएका थिए। उनको बारेमा पत्रकार महासंघ रौतहटको टोलीले प्रहरीसँग छलफल गर्न जाँदा प्रहरीको प्रस्तुती सामान्य भन्दा रूखो हुने गरेको अनुभव नेपाल पत्रकार महासंघका अध्यक्ष प्रेमचन्द्र भाले सुनाए। प्रहरी नायव उपरीक्षक नारायण प्रसाद चिमोरियाले पत्रकार मोज्जुल्लाह अपराधी रहेको जस्तो व्यवहार गरेको र आफूहरूलाई समेत राम्रो व्यवहार गरेको आरोप उनले लगाए।
तर मोज्जुल्लाह पक्राउ परेको ४ दिन पछि घटनाले फरक मोड लियो। जब प्रहरीले नै दुई जना स्थानीयको सहयोगमा पक्राउ परेका मोज्जुल्लाहको गाडीमा नाइट्रोभेट राख्ने गरेको सिआिटीभी फुटेज सार्वजनिक भयो। अनि घटनामा प्रहरीको संलग्नताबारे छानविन हुनु पर्ने भन्दै नेपाल पत्रकार महासंघले माग गर्न थाल्यो। पत्रकार मोज्जुल्लाहलाई प्रहरीकै उच्च अधिकारीको निर्देशनमा सादा पोशाकका घुमुवा प्रहरीले फसाएको भन्दै नेपाल पत्रकार महासंघ रौतहट शाखाले तत्काल रिहाई गर्न तथा दोषीलाई कारवाहीको माग विज्ञप्ती निकालेर माग गर्‍यो।
सार्वजनिक भएको भिडियो फुटेजमा

गौरमा रहेको गिन सिग्नल होटेल अगाडि सडक पेटिमा रोकी राखिएको मोटरसाइकलमा केही व्यक्तीहरूले केही समानहरू भण्डाइरहेको देखिएको थियो। भिडियो फुटेजमा सादा पोशाकका केही घुमुवा प्रहरीहरू उदय यादव र मनोज युवाहरूले समान भण्डाउनु भन्दा अगाडि रहेका अन्य घुमुवा प्रहरीहरूको पहिचान अर्को हुन सकेको छैन।
बेलुकाको करिव ७ बजेको समयमा ती सादा पोशाकका घुमुवा प्रहरीहरू सडक अरु दुई जना युवकहरू नाटकीय शैलीमा केही समानहरू पत्रकार मोज्जुल्लाहको मोटरसाइकलमा भण्डाइरहेको देखिन्थ्यो। सेतो हेल्मेट लगाई स्प्लेण्डर प्लस मोटरसाइकलमा आएका ती दुई जना युवाहरूले समान भण्डाउनु भन्दा अगाडि र भण्डाइ सकेपछि त्यही रहेका घुमुवा प्रहरीसङ्ग कुराकानी गरिरहेको देखिएको थियो। पत्रकार मोज्जुल्लाहलाई सो होटलका सञ्चालकले नै खानपिन गर्न बोलाएका थिए।
अनि फेरी प्रहरी माथिने तैसियो प्रश्न
पत्रकारको गाडिमा सुनियोजित रूपमा घुमुवा प्रहरीकै रोहवरमा लागुऔषध राख्ने गरेको भिडियो सार्वजनिक भएपछि नागरिक तहमा प्रहरीको व्यापक आलोचना भयो। पत्रकार महासंघले औपचारिक रूपमै निर्दोष पत्रकार मोज्जुल्लाहको निःसर्त सम्मानजनक रिहाई, घटनामा देखिएका दुवै घुमुवा प्रहरीको निलम्बन, प्रहरी नायव उपरीक्षक नारायण प्रसाद चिमोरियाको निलम्बन, घटनाको छानविनको लागि निष्पक्ष स्वतन्त्र छानविन समिति गठन लगायतका मागहरू राख्दै आन्दोलनमा जाने घोषणा गर्‍यो।
शनिवार बसेको पत्रकार महासंघ रौतहटको आकस्मिक बैठकले तत्काल पत्रकार मोज्जुल्लाहको रिहाईको माग गरेपनि आइतवार सार्वजनिक विदा भएकोले सोमवार २ बजेसम्म मागहरू

पुरा नभए आन्दोलनमा जाने चेतावनी सहितको व्यक्तव्य सार्वजनिक गर्‍यो। सामाजिक सञ्जालहरूमा प्रहरी संगठनको व्यापक आलोचना भैरहेका समेत प्रहरीले औपचारिक प्रतिक्रिया दिनु। यसबीचमा प्रहरीले भिडियोमा देखिएको सेतो हेल्मेट लगाएको व्यक्तिको आशंका रौतहटकै माथव नारायण नगरपालिका बस्ने धिरज यादव र सलीही बस्ने जितेश यादवलाई पक्राउ गरि अनुसन्धान अगाडि बढाएको थियो। सोहि क्रममा प्रहरीले अर्का पत्रकार संजय सहनीको खोजि तिर पारेको थियो। प्रहरीले पत्रकार संजय सहनीकै संलग्नतामा पत्रकार मोज्जुल्लाहलाई फसाइएको र प्रहरीलाई बदनाम गर्न घुमुवाले गैरव्यवसायिक चरित्र देखाएको भन्दै उनको खोजि तिर पारेको थियो। पत्रकार सहनी भने धिरज र जितेश पक्राउ परेको दिनवाटै सम्पर्कविहीन बनेका थिए। यसविचमा प्रहरीले उनको केहि साथी तथा आफन्तहरूसँग समेत केरकार गरि रहयो। अहिले पनि संजय सहनी चल्ने मोटरसाइकल प्रहरीकै नियन्त्रणमा छ।
सहनी नै मुख्य योजनाकार रहेको प्रहरीको दावी
यसैबीच सोमवार प्रहरीले गरेको पत्रकार सम्मेलनमा घटनाको मुख्य योजनाकारको रूपमा पत्रकार संजय सहनीलाई प्रस्तुत गर्‍यो। साथै यस अघि पक्राउ परेका धिरज यादव र जितेश यादवलाई हिरासतमै राखेर निर्दोष देखिएको पत्रकार मोज्जुल्लाहलाई रिहाई गर्‍यो। प्रहरीको उक्त अनुसन्धान फितिलो र भ्रुष्टो रहेको भन्दै पत्रकारहरूले आपत्ति जनाए। पत्रकारहरूले घटनामा प्रहरी नेतृत्वकै संलग्नता देखिएको भन्दै उच्च स्तरिय छानविन समिति नवन्दासम्म आन्दोलन जारी राख्ने चेतावनी थियो।
प्रहरी उपरीक्षकलाई नै शंकास्पद बनाई दिने त्यो अडियो
प्रहरीको पत्रकार सम्मेलन चल्दै गर्दा सामाजिक सञ्जालहरूमा दुई ओटा

काँग्रेस क्रियाशील सदस्यता विवाद टुडिगयो

लेखकलाई जिम्मेवारी प्रदान गरेको थियो। क्रियाशील सदस्यतालाई अन्तिम रूप दिएसँगै यही भदौ १८ गते तोकिएको काँग्रेसको गाउँ/नगर वडा अधिवेशन सुनिश्चित भएको छ। नेता कार्यकर्ताहरू अधिवेशनका लागि जिल्ला र गाउँ जान सुरु भइसकेको छ। नौ लाखको हाराहारीमा रहेका काँग्रेस क्रियाशील सदस्य पार्टीको गाउँ/नगर वडा अधिवेशनका मतदाता हुन। क्रियाशील सदस्यहरूले आफ्नो वडा समिति र क्षेत्रीय प्रतिनिधिको चयन गर्ने विधानमा उल्लेख छ।
सभापति देउवाले क्रियाशील सदस्यता विवरणमा हस्ताक्षर गरेपछि, प्रतिवेदन पार्टीको केन्द्रीय निर्वाचन समितिलाई हस्तान्तरण हुनेछ। निर्वाचन समितिले क्रियाशील सदस्यताको विवरण प्राप्त गरेलगत्तै एक/दुई दिनभित्र सम्पूर्ण जिल्लामा

पुन्याइसकेको समिति संयोजक महादेवप्रसाद यादवले जानकारी दिए। समय कम भएकोले समितिले स्थल र हवाई यातायातका साथै कतिपय हिमाली जिल्लामा हेलिकोप्टर समेत प्रयोग गर्ने उनले बताए।
निर्वाचन समितिले क्रियाशील सदस्यता नामावली सूची, पार्टीको विधान र नियमावली, निर्वाचन निर्देशिका, अधिवेशनमा निर्वाचित हुने सदस्यलाई प्रदान गर्ने प्रमाणपत्रसहितको बण्डल प्रत्येक जिल्ला सदरमुकाममा वडा अधिवेशनको कम्तीमा एक साता अघि र त्यसको दुई दिनभित्र प्रत्येक वडामा पुर्‍याउने लक्ष्य राखेको छ।
उक्त सवै सामग्री छपाइको सम्पूर्ण काम सम्पन्न भइसकेको र सवै वडा तथा निर्वाचन समितिका लागि करिव सातदेखि आठ हजारको बण्डल बनाएर देशभर पठाइने

उनले बताए। समितिले तराई र सुगमका ४१ जिल्लामा योजनाअनुसारको निर्धारित समयमै निर्वाचन सामग्री पुग्ने अपेक्षा गरेको र बाँकी हिमाली तथा विकट पहाडी ३६ जिल्लामा भने यातायातको केही चुनौती रहेको जनाएको छ। यसबाहेक पार्टीले अधिवेशनमा कोभिड-१९ को महामारी, वाढीपहिरोको प्रकोपलगायत चुनौतीको पनि सामना गर्नपर्ने देखिन्छ।
अधिवेशनका लागि समितिले पार्टी निकट मानिने डिएलएसब्वड कानून व्यवसायीहरूबाट सवै जिल्लामा निर्वाचन अधिकृत तोकिसकेको छ। निर्वाचन अधिकृतले सम्बन्धित जिल्लाका पार्टी सभापति र शिक्षक सङ्घसँग समन्वय गरी वडास्तरमा मतदान अधिकृत तोक्ने संयोजक यादवले बताए।

केपी कित्ता एकातिर र क्रान्तिकारी कित्ता अर्कोतिर : नेता नेपाल

टुडे एक्सप्रेस / काठमाण्डौ

प्रस्तावित नेकपा (एकीकृत समाजवादी) का अध्यक्ष माधवकुमार नेपालले अब केपी ओली कित्ता एकातिर र क्रान्तिकारी कित्ता अर्कोतिर भएको बताएका छन्। उनले एमाले अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले एमाले पार्टीमा ढोका बन्द गरिदिएपछि बाध्य भएर नयाँ पार्टी खोल्नु परेको पनि बताएका छन्।
मंगलवार चन्द्रागिरीमा सञ्चारकर्मीहरूसँग कुरा गर्दै उनले एमालेका अध्यक्ष केपी शर्मा ओलीले एकलौटी रूपमा पार्टी कब्जा गरेको र आफूहरूलाई पार्टीबाट निष्कासन गरेका कारण बाध्य भएर नयाँ पार्टी खोल्नुपरेको बताएका हुन्। आफू लगायतका १४ सांसदलाई पार्टीबाट निष्कासन गरेपछि आफूहरूसँग नयाँ पार्टी दर्ता गर्नको विकल्प नरहेको उनले बताए। उनले भने, 'अब केपी ओलीले एकलौटी पार्टी कब्जा गर्ने स्थिति बनिसकेपछि, त्यहाँ जाने ढोका बन्द भइसकेपछि, त्यसमा पनि १४ जना सांसदलाई पुरै पार्टीबाट निष्कासन गरिसकेपछि, हामीलाई पनि पार्टीबाट पुरै निष्कासन गरिसकेपछि, हाम्रो सामू अरु कुनै विकल्प बाँकी रहैन।'
निष्कासित भइसकेपछि हामीले कि त घुँडा टेक्नुपर्‍यो, कि चुप लागेर सडकमा बस्नुपर्‍यो, कि त हामीले अर्को क्रान्तिकारी पार्टी निर्माण गर्नु पर्‍यो। नेपाली राजनीतिको, कम्युनिष्ट उपरीक्षककै संलग्नता रहेको शंकाहरू जन्माई दिए। साउन अन्तिम साता विदामा जानु भन्दा पहिले उपरीक्षक शाहले नै योजना बनाएर आफू विदा गएपछि, सो काम सक्दाउन असाई यादवलाई खटाएको र सोही अनुरूप योजनाबद्ध हिसावले मोज्जुल्लाहलाई होटेलमा बोलाएर बाहिर उनको मोटरसाइकलमा लागुऔषध राख्न लगाइएको पत्रकार महासंघको अध्यक्ष प्रेमचन्द्र भाले आरोप लगाए। एसपी शाहले पत्रकार सम्मेलन मार्फत नै दोषी भनेका सहनीको मोबाइलमा घटनाको एक दिन पछि सम्पर्क गर्दै आफ्ना प्रहरी कर्मचारीले काम सम्पन्न गरेकोमा खुशी व्यक्त गरेका थिए। फोनमा उनले भनेका छन 'हिजो काम भएछ नि त है।'
एसपी शाहले सहनीलाई आफै फोन गर्दै कहाँ हो? एक्लै हो की भनेर शुरूमा सोध्छन्। काम सके लगत्तै तत्कालै असइले आफूलाई फोन गरेको बताउँदै फोनमा उनले अगाडी भनेका छन 'अब अहिले जसको काम पक्षमा काम गर्‍यो राम्रो भयो, जसको अहितमा काम गर्‍यो उसले नराम्रो भन्न शुरू गरि हाइलु नौ।' उक्त अडियो सार्वजनिक भए लगत्तै प्रहरी उपरीक्षक शंकाको घेरामा परेका छन्।
महासंघको केनिय नेतृत्वको चाहसो
घटना प्रति नेपाल पत्रकार महासंघको प्रदेशीय केन्द्रिय समितिले समेत चासो देखाएको छ। केन्द्रिय समिति र प्रादेशिक समितिले भिडियो फुटेज सार्वजनिक भए लगत्तै प्रेस विज्ञापित जाँरि गर्दै घटनाको निष्पक्ष र उच्च स्तरिय छानविनको माग गरिसकेको छ। यसैबीच नेपाल पत्रकार महासंघका केन्द्रिय अध्यक्ष विपुल पोखरेलसहितको मिसन टोली विहवार गौर आउन लागेका छन्। घटनाको निष्पक्ष छानविनको मागसहित मिसन टोलीले घटनाको बारे कुम्न रौतहट आउन लागेको हो।

लागि, समाजवादको दिशामा अघि बढ्नका लागि सोच र मान्यताका साथ हामी अगाडि बढेका छौं।'
नेता नेपालले एमाले अध्यक्ष ओलीको विचार र धारणामा परिवर्तन आएमा पार्टी गठन गर्ने बित्तिकै ओलीसँग पनि एकताको निमित्त तयार रहेको बताए। उनले आफूहरूलाई पार्टी गठन गर्न नदिएर घर न घाटको बनाउने पडयन्त्र भएको भन्दै पडयन्त्रलाई चिरेर पार्टी निर्माण गर्ने पनि बताए। उनले वाग्मती प्रदेशकी मुख्यमन्त्री अष्टलक्ष्मी शाक्य आफूसँग सल्लाह गरेर नै मुख्यमन्त्री बनेको बताए। आफ्नो सल्लाहमा मुख्यमन्त्री बनेको भएपनि नयाँ पार्टी गठन पछाडि प्रदेश र स्थानीय तहको जनप्रतिनिधिले २१ दिनभित्र राजनीतिक पार्टी रोज्न पाउने कुरा उल्लेख गर्दै उनले शाक्यले कुन पार्टी रोज्नुहुन्छ सोही आधारमा वाग्मती प्रदेश सरकारलाई आफूहरूले कसरी हेर्ने भन्ने तय हुने बताए।
उनले भने, 'अष्टलक्ष्मी कमरेडको बारेमा मेरो सल्लाहले नै उहाँ हुनुभएको हो। मेरो सहमति लिनुभएकै हो। तर उहाँ पनि अष्टयारोमा हुनुहुन्छ। अहिले त हुनुभयो, जब पार्टी अलग बनिसकेपछि एउटा पार्टी रोज्नुपर्ने अवस्था बन्छ। अब उहाँमाथि भरपर्ने कुरा हो। म धेरै अहिले भन्न चाहन्छु। अब त्यो नयाँ पार्टी बनिसकेपछि २१ दिनभित्रमा कुन पार्टी रोज्ने भन्ने हुन्छ।'
नेपालमा समाजवादी केन्द्र बनाउने बहसका बीच पार्टीको नाम समाजवादी राखेको विषयमा सञ्चारकर्मीहरूले राखेको जिज्ञासाको जवाफ दिँदै उनले आफूहरूले कम्युनिष्ट पार्टी नत्याग्ने स्पष्ट पारे। नेपाल कम्युनिष्ट पार्टीको नामलाई त्याग्ने कसैसँग पनि एकता सम्भव नभएको उनले बताए।

माधव नेपाल र महन्थ ठाकुरको पार्टी सनाखत आज

टुडे एक्सप्रेस / काठमाण्डौ

निर्वाचन आयोगले दल दर्ताका लागि निवेदन दिएका नेताहरूलाई सनाखत गर्न आज बोलाएको छ। माधवकुमार नेपाल नेतृत्वको प्रस्तावित नेकपा (एकीकृत समाजवादी) र महन्थ ठाकुर नेतृत्वको लोकतान्त्रिक समाजवादी पार्टीलाई सनाखतका लागि आयोगले आजको लागि समय दिएर बोलाएको हो।
आयोगका प्रवक्ता राजकुमार श्रेष्ठका अनुसार आयोगले सनाखतका लागि बुधवार बिहान ११:३० देखि दिउँसो २ बजेसम्म साँडे २ घण्टाको समय दिएको छ। सो समयभित्र सनाखत गर्न भौतिक रूपमै उपस्थित हुनुपर्नेछ। सरकारले अध्यादेश ल्याएपछि एमालेका सांसद तथा केन्द्रीय सदस्यहरूले नेता नेपाल अध्यक्ष हुने गरी नयाँ दल दर्ता गर्न निवेदन दिएका थिए भने आयोगले नै जसपाको आधिकारिकता अध्यक्ष उपेन्द्र यादव पक्षलाई दिएपछि ठाकुर पक्ष दलविहीन भएको थियो।

आयोगमा कोही उपस्थित सकेन र पत्रमार्फत सनाखतका लागि आग्रह आएमा के गर्ने भन्ने आयोगले पछि निर्णय गर्ने उनले बताए। पूर्वप्रधानमन्त्री फलगाथ खनाल नेकपा (एकीकृत समाजवादी) का वरिष्ठ नेता छन्। उनी उपचारका लागि भारतमा छन्।

१४ जना सांसद समावेश गरी ल्याएको सनाखत नबुझ्न दबाव

टुडे एक्सप्रेस / काठमाण्डौ

नेकपा एमालेले पार्टीको ह्वीप उल्लंघन गरेका माधव नेपालसहितका १४ जना सांसदको नाम समावेश गरेर ल्याइएको सनाखत नबुझ्न निर्वाचन आयोगलाई दबाव दिएको छ।
अर्नि खरेलसहितका एमाले नेताहरूले मंगलवार निर्वाचनमा आयोगमा पुगेर पार्टीले कारवाही गरेका सांसदको नाम समावेश गरेर ल्याइएको सनाखतले लोकतन्त्रलाई कमजोर बनाउने भन्दै ह्वीप उल्लंघन गरेका सांसदको नाम समावेश गरेर ल्याइएको सनाखत नबुझ्न आयोगलाई दबाव दिएका हुन्।
नेकपा एमालेका निर्वाचन विभाग प्रमुख खरेलले सनाखतको प्रक्रियामा नेकपा एमालेलाई समावेश गर्न जरूरी रहेको बताए। नेकपा एमाले दल फुटाउनको निमित्त अध्यादेश ल्याएको भन्दै विभाग प्रमुख खरेलले मूल दल (एमाले)लाई रोक्न काम गर्न सुझाव दिए।
'हामीले निर्वाचन आयोगलाई भनेका छौं, १४ जना ह्वीप उल्लंघन गर्ने व्यक्तिको नाम पार्टीको निर्देशन लागू गरेर ह्वीप उल्लंघन गरेका छन्, तिनीहरूलाई कारवाही गरिएको छ, तिनीहरूलाई कारवाही गरिनुपर्छ भनेका छौं, र तिनीहरूको नामलाई पनि समावेश नगरियोस्, तिनीहरूलाई नाम समावेश गरेर उनीहरूलाई सनाखत गराउने प्रक्रियामा समावेश नगराइयोस्, यो कुराले मुलुकको लोकतन्त्रलाई बलियो बनाउँछ, लोकतन्त्र बलियो बनाउने काममा नै निर्वाचन आयोग लाग्छ भन्ने हामीलाई विश्वास छ।'

डुवान र उपेक्षाले गौचरन बन्दै, भएका उद्योग समेत घाटामा

टुडे एक्सप्रेस / सप्तरी

प्रदेशको एक मात्र सरकारी स्वामित्वको गजेन्द्रनारायण सिंह औद्योगिक क्षेत्र बसेन डुवानमा पर्दै आएको छ। औद्योगिक क्षेत्र निरन्तर डुवानका कारण यहाँ सञ्चालित उद्योगहरू बन्द रहेको र लगानी अनुसारको फाइदा नभएर उद्योग घाटामा रहेको केशी पोलिमर्श उद्योगका सञ्चालक रमेश यादवले बताए। उनी भन्छन्, डुवान लगायत ढल निकास, विद्युत, खाने पानी लगायतको समस्याका बीच हामी उद्योग सञ्चालन गर्न बाध्य छौं।

पछिल्लो समय एक सातादेखिको लगातारको वर्षाले भदौ १ गते नै औद्योगिक क्षेत्रको २५ मिटर जति सिमाना पर्खाल मत्कियो त्यसपछि औद्योगिक क्षेत्र पूर्णतः डुवानमा परेको औद्योगिक कार्यालय व्यवस्थापन प्रमुख दीपकराज आचार्यले बताए। अहिले डुवान हुनुको कारणवारे उनी भन्छन्- पहिलो आँचौगिक क्षेत्र परिसरभित्र बाहिरको पानी

पस्दैन्थ्यो। जब रुपनि-राजविराज सडक खण्डको ५ किलोमा गाउँपालिकाले सडकदेखि पूर्व छाडेर पश्चिमतिर पानीको बहाव बन्द हुने गरी बाँध बाधियो त्यसपछि औद्योगिक क्षेत्र डुवानमा पर्न थालेको हो।

भण्डै २२ विघाभन्दा बढी जग्गामा फैलिएको औद्योगिक क्षेत्रको आफ्नै पानी निकासको व्यवस्थापन गर्न सकेको छैन। त्यसमा भन्नु बाहिरको पानी भित्र पस्ने गरी पानीको बहाव नै मोडिएको कारण एक दशक यतादेखि यो क्षेत्र डुवानमा पर्दै आएको स्थानीयको गुनासो छ। रुपनी गाउँपालिका वडा-५ मा पर्ने करिब तीन सय वटा उद्योग सञ्चालन गर्न सक्ने क्षमता भएको औद्योगिक क्षेत्र डेढ दशकदेखि डुवानको समस्यासँगै गौचरणमा परिणत भएको छ। पछिल्लो पाँच वर्ष यता क्षेत्रभित्र केही पूर्वाधार विकास र संरक्षणको काम थालिए पनि वर्षायाम शुरु भएसँगै डुवानकै समस्याले काम ठप्प भएको र समयमै गर्न नसकेको व्यवस्थापन कार्यालयको इन्जिनियर पुरुषोत्तम ठाकुरले बताए।

भारत सरकारको लगानीमा २०४४ सालमै स्थापना भएका यो औद्योगिक क्षेत्र २०५० सालमा नेपाल सरकारको पूर्ण स्वामित्व रहने गरी नेपाल सरकारलाई हस्तान्तरण गरिएका थिए। त्यसवेलाको संरचना अत्यन्तै सुदृढ र लोभलाग्दो रहेको क्षेत्रको स्थापना कालदेखिनै त्यहाँ कार्यरत कर्मचारी सुरेश भुजेल बताउँछन्। उनी थप्छन्- त्यसपछि यो उद्योगिक क्षेत्रको प्रबन्धन र विकासमा कसैको चासो भएन र गौचरण बन्थ्यो।

उद्योगिक क्षेत्रको डुवान समस्या समाधान वारे यस अघि तत्कालीन प्रमुख जिल्ला अधिकारी, खड्गो मन्त्रालयको प्रतिनिधि सहितको टोलीद्वारा अनुगमन गरी सहरी विकास, सडक डिभिजन, गाउँपालिका लगायत सँग पहल गरे पनि परिणाम शून्य रहेको कार्यलय प्रमुख आचार्यले गुनासो गरे, उनले भने, यस क्षेत्रको विकास र प्रवर्धनमा थुप्रै विकल्प हुनुहुँदै पनि स्थानीय सरकार र यहाँका व्यक्तिले समेत चाहेका छैनन्। हामी जस्ता कर्मचारीले काम गर्न चाहे पनि अनेक

चुनौती खडा गरिदिन्छ। यसवारे गाउँपालिका अध्यक्ष हरेराम यादवसँग कुरा गर्दा सुरुदेखि नै सरकारकै उपेक्षामा परेको कारण यो क्षेत्रको विकास हुनसकेको छैन। वर्षेनि पालिका नै डुवानमा पर्दै आएको आफ्नै समस्या छ। अध्यक्ष यादव भन्छन्, यो क्षेत्रको विकास हुन नसक्नुमा बाढी पहिरोको कारण छ तर बाढी नियन्त्रणका लागि पालिकामा बजेट छैन औद्योगिक क्षेत्रको लागि हामीले कहाँबाट गर्ने। यता औद्योगिक क्षेत्रको डुवान समस्या वारे जिल्ला प्रशासन कार्यलयसँग पछिल्लो समय कुनै प्रकारको जानकारी र समन्वय नरहेको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी नाथु साहले बताए।

देशको ६ वटा प्रदेशमा सरकारले नयाँ औद्योगिक क्षेत्रको निर्माणमा तदारुकता देखाए पनि प्रदेश २ मा रहेको यो एक मात्र उद्योगिक क्षेत्रमा कहिले बजेट त कहिले कर्मचारी नै नपठाएर सरकारी उपेक्षाकै कारण पनि यसको विकासमा चुनौती थपिँदै गएको छ।

प्रियंका भुजेल मृत्यु प्रकरण : दुई जना सार्वजनिक

टुडे एक्सप्रेस / सर्लाही

सर्लाहीको लालबन्दी नगरपालिका-१७ रानीगंज घर भएकी १४ वर्षीया किशोरी प्रियंका भुजेलको हत्यामा संलग्न दुई जनालाई प्रहरीले सार्वजनिक गरेको छ। १४ वर्षीया किशोरीलाई बलात्कारपछि हत्या गर्ने स्थानीयवासी १९ वर्षीय कृष्ण साह र १९ वर्षीय अनिश दाहाललाई प्रहरीले सार्वजनिक गरेको हो।

दाहाल र साहले गएको साउन २१ गते राति कालिञ्जोर खोलाका किशोरीलाई सामूहिक बलात्कार गरी हत्या गरेको बयान

दिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय सर्लाहीका प्रहरी उपरीक्षक (एसपी) सन्तोष सिंह राठौरले जानकारी दिए। साउन २१ गते राति साढे ११ बजेदेखि घरबाटै हराएकी प्रियंका भुजेलको शव भदौ १ गते राति लालबन्दी ६ कालिञ्जोर खोलाको बगरमा गाडेर राखेको अवस्थामा फेला परेको थियो। किशोरीका बाबु राजेश भुजेलले साउन २२ गते छोरीको खोजी गरिदिन इलाका प्रहरी कार्यालय लालबन्दी उजुरी दिएका हुन्। घटनावारे उजुरी दिएको दुई दिनपछि प्रहरीले घटना संलग्न

भएको आशङ्कामा गाउँका दुई युवालाई पक्राउ गरी बयान लिएपछि हत्या गरेको खुलेको प्रहरीले जनाएको छ। हत्यामा संलग्न दुवैसँग प्रहरीले गराएको बयानमा भुजेललाई साउन २१ गते राति साढे ११ बजे भेट्न गएको स्वीकार गर्दै आफूहरूले किशोरीलाई लिएर भागेको र घर जान नमानेपछि हत्या गरेको बताएका छन्। घरबाट भागेर जङ्गलमा पुगेका युवाले किशोरीलाई घाँटी थिचि हत्या गरेको स्वीकार गरेका छन्। हत्यापछि उनीहरूले किशोरीको शव खोलाको बगरमा पुर्‍याएका थिए।

अलपत्र पच्यो शीतभण्डार निर्माण

टुडे एक्सप्रेस / सप्तरी

सप्तरीको राजविराज नगरपालिकस्थित देउरी भरुवामा सहकारी शीतभण्डारको निर्माण अलपत्र परेको छ। राजविराज-१२ देउरी भरुवामा निर्माणाधीन सो शीतभण्डारको क्षमता तीन हजार मेट्रिक टनको छ। ठेकेदारको चरम लापरवाहीले निर्माणकार्य अहिले रोकिएको छ। ठेकेदार कम्पनीले कोरोना महामारीको बहाना देखाएर विगत ६ महिनादेखि काम स्थागित गरेको बताइएको छ। जिल्ला सहकारी सङ्घले सहकारी संस्थाको व्यवस्थापन विस्तार एवं यहाँ उत्पादित कृषि उपजको

भण्डार र व्यवस्थापनमा सहयोग पुऱ्याउने ध्येयले सो कार्य अगाडि बढाएको थियो। विसं २०७५ फागुन महिनामा शिलान्यास गरी निर्माण थालिएको शीत भण्डारको काम ५० प्रतिशत भएको छैन। स्थानीयवासीका अनुसार शर्मा आशिष ओम साइराम, सानोठिमीले ठेक्का लिएको थियो। सङ्घका प्रबन्धक रमेशप्रसाद गुप्ताले शीतभण्डारबाट हजारौं किसानले लाभ लिन सक्ने जनाउँदै शीघ्र निर्माण सम्पन्न गर्न पहल भइराखेको बताए। उनका अनुसार यसका लागि पहिलो किस्ता तीन करोड बजेट निकासमा भएको थियो। अहिले बजेटका अभावमा

काम रोकिएको बताइएको छ। सङ्घीय र प्रदेश सरकारले समयमा अनुदान रकम दिएका छैनन्। सङ्घीय सरकारको ६०, सङ्घ संस्थाको २० तथा स्थानीय तथा प्रदेश सरकारको २० प्रतिशत रकम रहने सो शीतभण्डारको क्षमता २ हजार मेट्रिक टन रहने जनाइएको छ। पाँच च्याम्बर भएको शीतभण्डारको लम्बाइ ४८ मी, चौडाइ ४०.८५ मी उचाइ ९.५ मी रहने प्राविधिकले जनाएका छन्। कूल ६४ हजार ९८२.६८ वर्गमी जग्गा क्षेत्रफल ओगटेको शीतभण्डार मूल्य अभिवृद्धि कर वाहेक रु २७ करोड लाग्ने जनाइएको छ।

दुर्घटनामा बालिकाको मृत्यु

टुडे एक्सप्रेस / सप्तरी

पूर्व-पश्चिम राजमार्गअन्तर्गत सप्तरीको सुरुङ्गा नगरपालिकस्थित कदमहामा आज बिहान भएको सावरी दुर्घटनामा परी एक बालिकाको ज्यान गएको छ। पूर्वबाट पश्चिमतर्फ जाँदै गरेको को१ख ६९५६ नंको तेल ट्याङ्कर सुरुङ्गा नगरपालिकस्थित दिलीप एण्ड ब्रदर्स पेट्रोलपम्प नजिक रोकिएको अवस्थामा सोही दिशातर्फ जाँदै गरेको ना८ख ३४२२ नंको ट्रकले पछाडिबाट ठक्कर दिँदा ट्रक चालक सुनसरी रामधुनि इकराही नपा-४ बस्ने आशाराम चौधरीका नौ वर्षीय छोरी मेनुका चौधरीको घटनास्थलमै मृत्यु भएको प्रहरीले जनाएको छ। सो घटनामा ट्रक चालक ४४ वर्षीय आशाराम चौधरी, निजकी ४० वर्षीया श्रीमती चन्द्रकाला थारुनी निजका छोरा आशिष चौधरी घाइते भएका छन्। उनीहरूलाई उपचारका लागि सप्तमृषि अस्पताल लहान सिरहा पठाइएको छ भने ट्रक र ट्याङ्कर प्रहरीको नियन्त्रणमा लिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालयले जनाएको छ। ट्याङ्कर चालक तत्काल फरार रहेको र उनको खोजी भइरहेको प्रहरीले जनाएको छ।

आजको राशिफल
ई. खिबेक
प्रसिद्ध ज्योतिषाचार्य
परामर्शको लागि सम्पर्क ९८१२००५३७८

- मेष :** (बु, चे, चो, ला, लि, लु, ले, लो, अ) ??? इष्टमित्रसंग भेटघाट गर्ने अवसर जुट्नेछ। मनमा हर्ष, उमङ्ग र उत्साह छाउने छ।
- वृष :** (इ, उ, ए, ओ, वा, वि, बु, वे, वो) सानातिना बाधा-अड्चन आइ लागे पनि काम रोकिने छैन। कार्य सम्पादनमा सहजता मिल्नेछ।
- मिथुन :** (का, कि, कु, घ, छ, के, को, हा) आज कुनै कुरामा वैचारिक मतभेद सिर्जना हुनसक्छ। साना-तिना समस्यामा अलिफनु पर्नेछ।
- कर्कट :** (हि, हु, हे, हो, डा, डि, डु, डे, डो) कला, साहित्य तथा संगीतमा रूचि बढ्नेछ। मनोरञ्जनको क्षेत्रमा गरेको लगानीबाट श्रीः प्राप्ति हुनेछ।
- सिंह :** (मा, मि, मु, मे, मो, टा, टि, टु, टे) अनुहारमा कान्ति र मनमा शान्ति छाउनेछ। विताएको कामले तीव्रता लिनेछ। गरेको कार्यमा सफलता पाइनेछ।
- कन्या :** (दो, पा, पि, पु, ष, ण, ठ, पे, पो) आज शुभकार्यको चर्चा चल्ने र नयाँ कार्यको योजना बन्नेछ। नजिकको व्यक्तिबाट सहयोग पाइएला।
- तुला :** (रा, रि, रू, रे, रो, ता, ति, तु, ते) आज मानसिक चिन्ता बढेपनि श्रमको उचित मुल्यांकन हुनेछ। धर्म कर्ममा मन लाग्नेछ।
- वृश्चिक :** (तो, ना, नि, नु, ने, नो, या, यि, यु) सौन्दर्यतामा धन खर्च हुनेछ। दाम, इनाम र प्रतिष्ठा कमाउने बेला छ।
- धनु :** (ये, यो, भा, भि, भु, घा, फा, ढा, भे) वाक्चतुर्थाईले सकल्प सिद्ध हुनेछ। विविध संस्थाबाट सहयोग पाइनेछ। प्रेम सम्बन्ध कसिलै होला।
- मकर :** (भो, जा, जि, जु, जे, जो, ख, खि, खु, खे, खो, गा, गि) आत्मविश्वास बढ्नेछ। सामाजिक कामको दायित्व बढ्नेछ।
- कुम्भ :** (गु, गे, गो, सा, सि, सु, से, सो, दा) सामान हरउने वा चोरी हुने भय छ। टाउको दुख्ने तथा रूघा लाग्नेजस्ता समस्याले सताउन सक्छ।
- मिना :** (दि, दु, थ, फ, ज, दे, दो, चा, चि) गरेका कामबाट प्रशस्त लाभ हुनेछ। आस्था बढ्नेछ।

फोहर व्यवस्थापन नहुँदा वाग्मती प्रदूषित बन्दै

टुडे एक्सप्रेस / रौतहट

प्रदेश २ कै धार्मिक तथा पर्यटकीयस्थल नूनथर प्रदूषित बन्दै गएको छ। रौतहटको चन्द्रपुर नगरपालिका-१ स्थित उक्त स्थललाई नूनथर क्षेत्र विकास समितिले नै संरक्षण, प्रवर्द्धन र सञ्चालनमा चासो नदिएका दिनदेखि यहाँ उत्सर्जित फोहरले प्रदूषण बढाएको हो। घुम्न आउने आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक, तीर्थालु, पिकनिक मनाउनेहरूले फालेका र होटलबाट निस्कने फोहर व्यवस्थापन नगर्दा उक्त स्थानका साथै नजिकैको वाग्मती नदी पनि प्रदूषित भएको छ। अहिले नदी किनारमा प्लाष्टिकका खोप, पेय पदार्थका खाली बोतल देखिन्छन्।

भगवान् शिव-पार्वतीको आस्थाको धरोहर बनेको नूनथर र नदीमा फोहर बढ्नु दुःखद भएको वडा नं १ का वडाध्यक्ष वीरबहादुर राखालले बताए। रौतहट, सर्लाही, मकवानपुर र सिन्धुलीको सङ्गमस्थल यस स्थललाई प्रकृतिले नै सिँगारेकाले स्थानीयवासीका साथै छिमेकी जिल्ला र भारतबाट पनि ठूलो सङ्ख्यामा पर्यटक आउने गर्छन्। अहिले यहाँ आउने पर्यटक फोहर देखेर खिन्न हुन थालेका छन्। नूनथर उद्यानभित्र फोहर सङ्कलन गरेर व्यवस्थापन गर्ने तयारी भइरहेको समितिका व्यवस्थापक समीर कार्कीले बताए। फोहर टिप्ने कर्मचारी राखिएको र अहिले देखिएका समस्या दीर्घकालीनरूपमा समाधानका लागि योजनाबद्ध रूपले समित अघि बाँधेको पनि उनको भनाइ थियो।

यहाँको महत्त्व र सौन्दर्यलाई जोगाएर राख्न आफूहरूले पहल गर्ने समितिका अध्यक्ष रामकुमार बजुराले जोड दिए। साउनमा बोलबम आउने तीर्थयात्री र आन्तरिक तथा बाह्य पर्यटक बढ्दिले सो समयमा फोहर व्यवस्थापन गर्न नसकिएकामा अब छिट्टै गरिने र यसका लागि योजनाबद्ध रूपमा काम अघि बढाइएको उनको भनाइ थियो। कृहिने फोहर ठूलो खाडल खनेर जम्मा गर्ने र नकुहिने एक ठाउँमा सङ्कलन गरेर व्यवस्थापन गर्ने तयारी भइरहेको समितिका व्यवस्थापक समीर कार्कीले बताए। फोहर टिप्ने कर्मचारी राखिएको र अहिले देखिएका समस्या दीर्घकालीनरूपमा समाधानका लागि योजनाबद्ध रूपले समित अघि बाँधेको पनि उनको भनाइ थियो।

सम्पादकीय...

रौतहट घटना र प्रहरीको रवैया

साउन ३२ गते लागूऔषधसहित पक्राउ परेका रौतहटका पत्रकार मोहम्मद मोजीबुल्लाहको घटना अहिले चर्चामा रहेको छ। घुम्नुवा प्रहरीले नै मोजीबुल्लाहको मोटरसाइकलमा लागूऔषध राखेर फसाइएको सिस्टिभी फुटेजबाट प्रमाणित भएपछि रौतहट प्रहरीले पत्रकार सम्मेलन गरेर मोजीबुल्लाहलाई पत्रकारकै योजनामा फसाइएको बताएको छ। रौतहटस्थित आजतक नेपालका सञ्चालक तथा नेपाल पत्रकार महासंघ रौतहट शाखाका सहसचिव संजय सहनी नै मोजीबुल्लाहलाई फसाउने मुख्य योजनाकार रहेको प्रहरीले बताइरहेका रौतहटका पत्रकारहरूले भने यसमा आशंका व्यक्त गरेका छन्। घटनामा संजयलाई मुठेर अन्य मुख्य योजनाकारहरूलाई उन्मुक्ति दिन खोजिएको भन्दै उनीहरूले थप अनुसन्धानका लागि जोडदार माग गरेका छन्। यता मोजीबुल्लाहलाई फसाउने मुख्य योजनाकार मानिएका पत्रकार सहनीले पनि सामाजिक सञ्जालमाफत घटनाको अनुसन्धान गर्न र त्यसका लागि दबाव दिन माग गरेका छन्। घटना भएको भोलिपल्ट सहनी र रौतहटका प्रहरी प्रमुख एसपी शिद्धिविक्रम शाहबीच भएको फोना सम्वादको अडियो समेत सार्वजनिक भएको छ। सम्वादका आधारमा पनि पत्रकार मोजीबुल्लाहलाई प्रहरीकै योजनामा फसाइएको आम विश्लेषण हुन थालेको छ।

नेपाल पत्रकार महासंघ रौतहट शाखाले त विज्ञप्ति नै निकालेर प्रहरी प्रमुख शाहलाई नै निलम्बन गरी छानविन गर्नु पर्ने माग गरेको छ। प्रहरीले आफ्नो अपराध छुपाउनका लागि पत्रकारलाई नै दोषी देखाउने काम गरेको महासंघले ठहर गरेको छ। एसपी शाह र पत्रकार सहनीबीचको सम्वादले पनि घटनाको मुख्य योजनाकार प्रहरी प्रमुख नै रहेको संकेत गरेको देखिन्छ। उनीहरूले घटना पछि खुसी टेलिफोनमाफत खुसी साटनुले पनि दोष पत्रकार सहनीको मात्रै देखिँदैन प्रहरी उच्च अधिकारीको पनि देखिन्छ। त्यसर्थ प्रहरी प्रमुखलाई नै निलम्बन गरी घटनाको सुधम अनुसन्धान गर्न महासंघले दबाव दिएको छ। तर यस्तो भन्दैमा पत्रकार सहनी पनि निर्दोष छन् भन्न सकिने अवस्था छैन। किनभने उनले सार्वजनिक भएको अडियोमा एसपीसँग कुरा गर्दा मोजीबुल्लाहको आफैले देखाई दिएको कुरा गरेका छन्। आफुजस्तै पत्रकारिता गर्ने साथीलाई प्रहरी वा अरु कसैले भन्दैमा त्यसरी फसाउने सहनी ठूला अपराधि नै साबित भएका छन्। उनले अब नैतिकताको आधारमा पत्रकारिताबाट सन्यास लिनु पर्छ या उनलाई नैतिकताकै आधारमा महासंघले नै कावाही गर्नु पर्छ।

प्रहरी र पत्रकारलाई नेपालमा मात्रै हैन देशदुनियाँ जहाँ पनि असल ठानिन्छ। प्रहरीलाई देखेपछि सुरक्षित महसूस गर्ने र पत्रकारलाई पीडा पोखेपछि न्याय पाइँदैन भन्ने मानसिकता मानिसहरूमा विकास हुँदै गएको थियो। जसले निरन्तरता पाउन सक्नु पर्दथ्यो। तर रौतहटको घटनाले प्रहरीको मात्रै छवि धमिल्याएन सिंगो पत्रकारजगत र पत्रकारिता गर्नेहरूमाथि समेत प्रश्न उब्जाएको छ। प्रहरीले सत्य सेवा सुरक्षणमूलाई अंगीकार गरेको भएपनि त्यसको विपरीत काम गर्नु, पत्रकारले सत्य, तथ्य र निष्पक्षताको वकालत गर्ने भनेपनि यस्तै अपराधिक क्रियाकलापमा सरिक हुनुले यी दुवै बन्दामी भएका छन्। गल्ती सबैबाट हुन्छ, चाहे त्यो प्रहरी होस् या पत्रकार। गल्ती गरेपछि सजाय सबैले पाउनु पर्छ। रौतहट घटनामा प्रहरी र पत्रकार दुवै कानूनी सजायका भागिदार छन्। प्रहरी र पत्रकारको समेत छवि स्वच्छ बनाउन पनि यो घटनाको वास्तविकता बाहिर ल्याउनु र दोषीहरूलाई कडा कावाही गर्नु जरुरी छ ताकि आगामी दिनमा प्रहरी, पत्रकार वा अन्य कोही पनि अपराधिक घटनामा सरीक बन्ने कल्पना सम्म गर्न नसकनु।

वसन्त लोहनी

प्रधानमन्त्री शेरबहादुर देउवालाई भारतको सत्तारूढ भारतीय जनता पार्टीका विदेश विभाग प्रमुख डा. विजय चौथाइवाले प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको सन्देश लिएर जनै पूर्णिमाको दिन काठमाडौँमा आएका छन्। प्रधानमन्त्री देउवासँगको जनै पूर्णिमाको दिन भेटघाटको फोटो राखेर उनले ट्वीटमा भनेका छन्- 'भारत र नेपालबीच विद्यमान सम्बन्ध अझ मजबुत पार्नको लागि छलफल सकारात्मक भएको छ।' उनले घोडेजात्राको दिन पूर्वप्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीलाई भेटेर त्यस्तै फोटो राखेर त्यस्तै आशयको ट्वीट गरेका थिए। चारदिने बसाइमा नेपालको शीर्षनेताहरूसँग यस्तै छलफल गरेर नेपालको असन्तुलित राजनीतिलाई नजिकबाट टम्पाउने उनको प्रयास रहने बुझिएको छ।

नेपालको सम्बन्ध दक्षिणी छिमेकीसँग मूलतः संस्कृतिक र धार्मिक कारणले गर्दा जनस्तरमा भारत भन्ने देश नै नभएको बेलादेखि अत्यन्त सौहार्दपूर्ण रहदै आएको छ। सधैं स्वतन्त्र रहेको नेपाल र २०० वर्ष ब्रिटिस इन्डियाले शासन गरेको कारणबाट निस्सृत प्रवाहले यो जनस्तरको प्रगाढ सम्बन्ध जसरी राज्यस्तरमा सिंचित हुनुपर्ने हो त्यो हुन सकेन।

यसले गर्दा बल मिचाई गर्न पाउने ठूलो मुलुकको अधोपित अधिकार र सानो मुलुकले त्यसलाई फेल्नुपर्ने र जे जस्तो अवस्थामा पनि ठूलो मुलुकलाई रिक्काउनुपर्ने नियतिको रूपमा नेपाल-भारत सम्बन्ध परिभाषित हुँदै आयो। त्यतिबेलाको विश्व शक्ति बनेको ब्रिटिसले अवलम्बन गरेको उपनिवेशवादी परराष्ट्र नीति स्वतन्त्र भारतले परिस्कृत स्वरूपमा अवलम्बन गर्दै आएको कारण नेपाल-भारत सम्बन्धले मजबुत बुनियादी कहिले पनि फेला पार्न सकेको छैन। यो धरातलीय यथार्थता हो।

चेतनाको लहरले राष्ट्रियतामा भएको व्यापक वृद्धि र फैलिएको प्रतिविधेले गर्दा अब अनकन्टार छैन आजको विश्व। प्रतिविधेले गाउँ बनेको विश्वमा अन्तर्राष्ट्रिय राजनीति र कूटनीति सरल रेखामा पनि हिँड्दैन। अहिले एक द्रवीय विश्व भए पनि बहुद्रीय क्षेत्रहरू बनेका छन्। हरेक क्षेत्रमा खेलाडीहरू थपिएका

छन्। टाढा टाढाबाट खेल सञ्चालन गर्न सकिने भएको छ। यो परिवेशमा सधैं भनिने थियो सरहको 'दुई देशबीच विद्यमान प्रगाढ सम्बन्धलाई यो भ्रमणले अरु मजबुत पारेको छ' भन्ने कूटनीतिक भाषाले सधैं थिने या पर्दाको काम गर्न सकेन।

यस पृष्ठभूमिबाट यथार्थलाई अवलोकन गर्दा डा. चौथाइवालेको काठमाण्डौ आगमन यस अघिको ओली सरकारलाई भारतीय संस्थापन पक्षले भरथेग गर्दा गर्दै र टेको लगाउदा पनि जसरी सत्ता परिवर्तन भएर अहिले देउवाको गठबन्धन सरकार बन्यो त्यसको स्थिति विश्लेषण गर्ने रहेको बुझिएको छ। स्मरण रहोस्, भारतले नेपालको संविधान २०७२ रोकन हरसम्भव उपाय गर्‍यो।

हालको परराष्ट्रमन्त्री र तत्कालीन परराष्ट्र सचिव एस जयशंकरलाई नेपाल पठाएर धम्कायो पनि। तर, त्यतिबेलाको नेपालको राजनीतिक ग्रह मिलनले गर्दा संविधान जारी भयो। त्यसपछि नेपाली जनताले भारतीय नाकबन्दी भोग्नु परेको थियो। जनताको भारत प्रतिको यो आक्रोशको बलमा ओली दोस्रोपटक प्रधानमन्त्री हुन सकेका थिए। आँखाको कसिंगर बनेका, अझ चुच्चे नक्सा जारी भएपछिका ओलीलाई, लामो खेल पछि आफ्नो चंगुलमा ल्याएको थियो भारतीय संस्थापनले।

भारतीय सेना प्रमुख मनोज मुकुन्द नरवणे, परराष्ट्र सचिव हर्ष वर्धन आए। त्यसपछि भारती खुफिया प्रमुख सामन्त गोयल लकडाउनको बेला गोप्यरूपमा कात्तिक ४ गते आएर ओलीसँग मध्यरात बालुवाटर डिल गरेका थिए। त्यस चरणको अन्तमा करिब दुई महिना पछि स्थिति विश्लेषण गर्न डा. विजय चौथाइवाले मंसिर २६, २०७७ मा नेपाल आएका थिए।

यसै योजनाश्रतगत ओलीले दुईतिहाइको बहुमत भत्काउँदै गए। भारतीयलाई नागरिकता बाँडेर सत्ता लम्बाउने खेल सुरु भयो। यसको लागि अध्यादेशीय शासन लागू भयो। दुईपटक संसद् विघटन भयो। यो सब हुँदा नेपालमा जताततै भारतीय 'इन्भिजिबल ह्यान्ड' अर्थात् अदृश्य हातहरू देखिन थाले। यसको विरोध भारतमा पनि प्रशस्त भयो।

स्वास्थ्य परिपूर्तिको लागि गरिएको हस्तक्षेप यसरी सबैले दख्ने गरेर गर्न भएन भन्ने आवाज भारतमा घन्कियो। सर्वोच्च एक्टिभ भयो। पाँच पूर्वप्रधानमन्त्रीहरू राष्ट्रिय मुद्दामा एक ठाउँमा उभिए। यसको असर धेरै ठूलो भयो। एकाविरुद्ध अर्कोलाई लगाएर सबैलाई खेलाएर नेपालमा माइक्रोम्यानेज गर्दै आएको भारतको लागि यो ठूलो धक्का भयो। एस जयशंकरले संविधान रोक

नसकेको जस्तै असर भयो, भारतीय संस्थापनको गेमप्लानमा। बाबुरामजीले त्यसै मेसोमा भारतीय पत्रिका 'हिन्दू'मा अर्को एकजनासँग मिलेर लेख लेखे- नेपालमा प्रजातन्त्र संकटमा भन्ने शीर्षकमा। डा. चौथाइवाले आक्रोशित भएर त्यसको जवाफ दिए ट्वीटबाट। त्यतिबेला मैले चौथाइवालेलाई ट्वीटबाट जवाफ दिएको थिए- 'धाम जतिकै छलङ्ग छ भारतीय संस्थापनले नेपालको राजनीतिलाई माइक्रोम्यानेज गरिरहेको। यही कुरो बाबुरामजीले लेख्दा आक्रोशित हुनुपर्ने किन ? आफ्नो धारणा त लेख्न छुट त सबैलाई छ।'

यहाँनिर मलाई अर्को अचम्म लागेको छ, ओलीजी, प्रधानमन्त्री हुँदा 'स्क्रिप्ट' अनुसार आफू गइरहेको हुँदा निकै हल्लाखल्ला साथ परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवालीलाई दिल्ली पठाए, मोदीलाई भेटेन। बताइए अनुसार त्यो चिठ्ठी नेपाल भारत विचको सम्बन्धलाई अझ प्रगाढ र मजबुत बनाउनको लागि थियो। तर हाम्रो परराष्ट्रमन्त्रीले मोदीलाई भेटेनसम्म पाएनन् र अपमानित भएर फर्कनु परेको थियो। यो कस्तो 'डिप्लोम्याटिक रेसिप्रिसिटी' हो।

अहिले भारतीय संस्थापन पार्टीको विभागीय प्रमुख भेटन हामीकहाँ तछाडमछाड छ। सरकारसँगको सहकार्य हो भने त भारतीय

परराष्ट्रमन्त्री आउनुपर्ने होइन र ? यिनले सरकारसँग होइन, नेपाली कांग्रेसको परराष्ट्र कमिटीको प्रमुखसँग भेटनुपर्ने हो।

कति खेलाउने प्रगाढ सम्बन्ध मजबुत गर्नको लागि भनेर ? नेपाल कहिले कसैको अधिनमा नरहेको र दक्षिण एसियाको पुरानो मुलुक हो। यो योद्धहरूको मद्रलद्रक हो। यो मद्रलद्रकको 'इनडोजेनिजस स्ट्रेन्ज' अर्थात् आन्तरिक तागत क्षिण पाईनेत्त्व तहलाई निरीह पारेर नथी लगाएर हिँडाउछुट्ट भन्ने दावागिरी मानसिकताले दीर्घकालीनरूपमा भारतको कहिले हित गर्दैन।

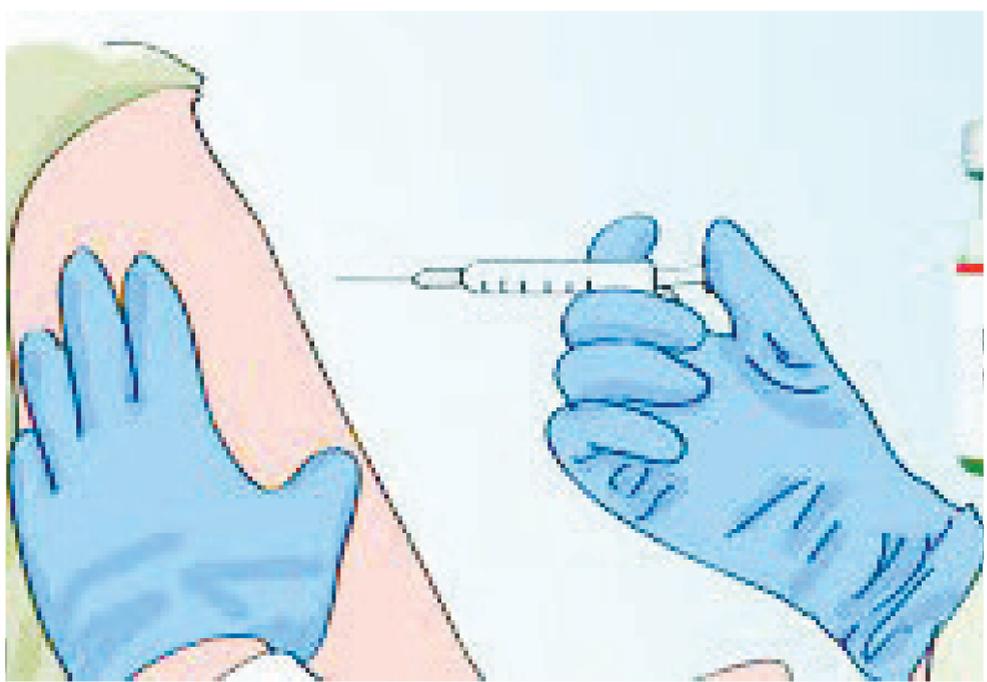
भारतको स्वायत्तको हिफाजद त्यतिबेला मात्र हुनसक्छ जतिबेला नेपालको राष्ट्रिय स्वायत्त मजबुत हुन्छ। जीरो सम गेमको अवधारणमा जसअन्तर्गत एउटाले जित्न अर्कोले हार्ने पर्दछ। फाइदा लिन शोषण गर्ने नै वा अरुलाई दुःख दिनुपर्ने होइन। सबैको फाइदाको स्तर बढाउन सक्थो भने एकअर्कोको हित स्वतः बढ्छ। डा. चौथेवाले वैज्ञानिक पनि हुन्। यो कुरो उनले भन राम्रोसँग बुझ्न सक्छन्। यति इन्चको होइन, फराकिलो छाती जहाँ आफू मात्र होइन अरु पनि अटाउन छाती लिएर सम्बन्धलाई हेरेमा मात्र सम्बन्ध प्रगाढ हुन्छ। न कि रिटोरीक्स।
दृष्टी न्यूज

यसरी गर्न सकिन्छ कोभिडविरुद्धको खोप केन्द्र व्यवस्थापन

राजन भुसाल

नेपालमा २०७७ माघ १४ गतेदेखि कोरोना भाइरस विरुद्ध खोप कार्यक्रम संचालनमा आएको छ। चार हजार चार सय २२ स्थानबाट लक्षित वर्गलाई खोप वितरण गरिएको छ। त्यसमध्ये एक हजार चार सय २२ खोप केन्द्र हालै मात्र थप गरिएको हो। कोभिड-१९ महामारीले आक्रान्त पारेको बेला खोप उपलब्धताले आशा पलाएको छ। साथै खोप केन्द्रहरू व्यवस्थित नहुँदा यसबाट पनि रोग फैलने हो कि भन्ने आम जनमानसको चारसो बनेको छ। खोप वितरणमा चुस्तदुस्त र संक्रमण रहित बनाउनको लागि तपसिलका उपायहरू प्रयोग गर्न सकिन्छ।

- खोप केन्द्रको विस्तार :**
  - खोप केन्द्रहरू कम भएको हुँदा एकै ठाउँबाट धेरैलाई सेवा प्रधान गर्दा भिड-भाड देखिएको छ। यसलाई उचित स्रोत साधन र जनशक्तिका साथ विस्तार गर्दा भिड-भाड कम हुनुका साथै राम्रो सेवा दिन सकिन्छ।
- स्थानीय निकाएको उचित प्रयोग**
  - देश संघीयतामा गएदेखि स्थानीय निकाए टोल विकास समिति, वार्ड तह र पालिका गरि विभिन्न जनप्रतिनिधिको माध्यमबाट जनतामा सूचना प्रवाह गर्न सकिन्छ। जसमा:
    - खोपको उपलब्धता
    - खोप लगाउने समय
    - खोप लगाउने बर्ग
    - खोप लगाउने स्थान लगायत अन्य अत्यावश्यक सूचनाहरू
  - (यसको लागि हामीसँग भएको भोटर लिस्ट, पालिकाका सर्वेक्षण, स्कूलको डाटा, स्वास्थ्य स्वयंसेविकासँग भएका सूचना र विभिन्न विधिवत

सूचना प्राप्त गरि टेलिफोन तथा लोकल मेडियाको माध्यमबाट जानकारी गराउन सकिन्छ।

- माग र आपूर्ति आंकलन**
  - खोप केन्द्र उचित व्यवस्थापन र वितरणका लागि हामीले खोप वितरण योजना बनाउनु

पर्ने हुन्छ। जसमा यदि कुनै ठाउँको लागि एक हजार डोज खोप उपलब्धता छ भने हामीले त्यही अनुसार योजना बनाएर जानु पर्ने हुन्छ। एकमुष्ट रूपमा सम्पूर्णलाई जानकारी दिनु भन्दा त्यहाँको तथ्यांक हेरेर सूचना प्रवाह गर्नेपर्ने हुन्छ। जस्तै

एउटा वार्डमा तीन हजार जनतालाई खोपको आवश्यकता छ र हामीसँग मात्र एक हजार डोज छ भने वार्डलाई विभिन्न क्लस्टरमा विभाजन गरि (क, ख, ग ... इत्यादी) एक हजारलाई फोन अथवा स्थानीय निकाएको उचित प्रयोग गरि

उनीहरूलाई जानकारी दिनु पर्ने हुन्छ। त्यसमा विभिन्न क्लस्टरलाई फरक फरक उपसमूह गराई सम्भावित समय सिमा दिनपर्छ र सोहि टिममा टिम लिडर तोकि चरण बद्ध रूपमा बोलाउनु पर्दछ र क्लस्टर भित्रपनि टोकन प्रणाली लागू गरी भिड-भाड कम गर्नपर्दछ। 'सबै क्लस्टरको संख्या खोप उपलब्धता, खोप ब्यु, खोप लगाउने जनशक्तिको आधारमा विभाजन गर्न प्रदक्ष र नजिकको क्लस्टर लाई विहानको समय र टाढाको लागि आउन लाने समय जोडी अलि पछिको समय सिमा तोकिनु पर्दछ।'

- खोप वितरण गर्ने स्थान**
  - खोप लगाउने स्थान फराकिलो र धेरैलाई पायक पर्ने हुनुपर्ने।
    - खोप लगाउने समय, स्थान र खोपको प्रकार बारे सूचना लक्षित वर्गमा पुगेको हुनु पर्ने।
    - खोप स्थलमा अनिवाय रूपमा मास्क, स्थानिटाइजर र भौतिक दुरी कायम हुनुपर्ने।
    - खोप लगाउन व्यक्तिलाई छिटो, छरितो काड वितरण र दत्ता प्रणाली चुस्त भएको हुनुपर्ने।
    - स्थानीय तहसँग समन्वय गरि कम फन्फन्टिलो र सरल पहिचानयुक्त प्रणाली लागू गर्न पर्ने हुन्छ जसले गर्दा व्यक्तिले कम भन्दा कम समय खर्च गरि सेवा पाउन सक्नु।
    - खोप लगाएको व्यक्ति सुरक्षित रूपमा सजिले घर फर्काउन यातायात अथवा अरु साधनको व्यवस्था गराउन क्लस्टरको टिम लिडरलाई जिम्मा दिनु पर्दछ जसले गर्दा त्यहाँ भिड भाड हुनु हुँदैन।
- संथिय, प्रादेशिक र स्थानीय निकायबीच समन्वय**
  - हामीसँग कुन खोप कति उपलब्ध छ, खोपको प्रकार, लक्षित वर्गको पहिचान र कति खोप

पाइपलाइनमा छन् भन्ने सूचना प्रवाह चुस्त रूपमा सम्पूर्ण निकाएमा गर्न सकियो भने हामीले पूर्व योजना बनाई जिल्ला तह, पालिका तहमा म्यापिंग गर्न सक्छौं। जसले गर्दा जनतालाई खोप आउदै छ भनेर सुनिश्चित गर्न सकेको खण्डमा संयम भइ आफ्नो पालो कुरी खोप केन्द्रमा भन-सुन, भिडभाड र हतार गर्ने प्रवृतिबाट छुटकारा पाउन सकिन्छ।

- जनशक्ति व्यवस्थापन र तीव्र वितरण**
  - हामी सबै अहिले महामारीबाट गुञ्जिरहेको बेला जति सक्दो छिटो धेरै मानिसमा खोप वितरण गर्न सक्थौं भने उति नै चाँडो यसबाट जोगिने सम्भावना बढेर जान्छ। पहिलेको जस्तो रूटिन खोप नभएर महामारीबाट जोगिनको लागि भएको हुनाले हालको समय जुन १० देखि ३ (स्थान अनुसार फरक) अथवा विदाको दिन खोप संचालन नहुँदा हामी जति मानिसमा पुग्ने क्षमता छ त्यहाँ पुग्न सकेको छैनौं। र स्मरण रहोस् हामी खोप स्टोर गर्न भन्दा खोप लगाउन कम खर्चिलो र धेरै फाइदा जनक हुन्छ र त्यसको लागि:
    - विभिन्न समय सिफ्ट गरि धेरै भन्दा धेरैलाई खोप प्रदान गर्ने
    - थप जनशक्ति संचालन गरि सेवा चुस्त दुरुस्त गर्ने
    - योजनबद्ध रूपमा जाने
- स्वयंसेवक, प्रहरी लगायत विभिन्न स्थानीय क्लबको परिचालन**
  - भिड नियन्त्रण, भिड व्यवस्थापन, मास्कको प्रयोग, स्थानिटाइजर र भौतिक दुरी कायम गराई अनुशासित रूपमा कार्यक्रम संचालन गर्न स्वयं सेवक, प्रहरी लगायत विभिन्न स्थानीय क्लबको परिचालन गरि सेवा छिटो छरितो र सरल बनाउनु पर्दछ।
स्वास्थ्य खबर

बर्दिवास रेल्वे जग्गा विवाद : नयाँ दरमा मुआब्जा माग्दै धर्ना

अजय साह / जनकपुरधाम

रेलको लिक र स्टेशनका लागि अधिग्रहण गरिएको जग्गाको मुआब्जामा थोरै भएको भन्दै बर्दिवास नगरपालिकाका स्थानीयले एकीकृत सेवा केन्द्र बर्दिवासमा धर्ना दिएका छन्।

मुआब्जा निर्धारण समितिले तय गरेको मुआब्जा थोरै भएको भन्दै शनिवार सुरु आन्दोलनअन्तर्गत एकीकृत सेवा केन्द्र बर्दिवासमा उनीहरूले धर्ना दिएका हुन्। स्थानीयले समितिबाट निर्धारित मुआब्जा दर खारेज गरी नयाँ दर

तय गर्न माग गरेका छन्। बर्दिवास रेल्वे मुआब्जा पीडित संघर्ष समितिले भदौ ३ गते महोत्तरी जिल्ला प्रशासनबाट निर्धारण गरिएको मुआब्जा न्यायोचित नभएको भन्दै आन्दोलन थालेको हो। संघर्ष समितिका संयोजक राजु खड्काको अगुवाइमा शनिवार जग्गाधनीले विरोधमा कालो भण्डा प्रदर्शन गर्दै आ-आफ्नो जग्गामा भण्डा गाडेका छन् भने मंगलबार सेवा केन्द्रको मूलढोका अगाडि धर्ना दिएका छन्।

मुआब्जा निर्धारण समितिले जयनगर-जनकपुर-बर्दिवास

रेलमार्ग र पूर्व-पश्चिम रेलमार्गको समेत साभ्ना स्टेशन रहने बर्दिवास क्षेत्रको ५९ विघा जग्गाको मुआब्जा दर टुंगो लगाएको थियो। उक्त दररेट बमोजिम मुआब्जा वितरण गर्ने सार्वजनिक सूचना समेत मुआब्जा निर्धारण समितिले शुक्रबार प्रकाशित गरिसकेको छ। संघर्ष समितिले जग्गालाई ३२ किसिममा विभाजन गरी कट्टाको ७ लाखदेखि ८० लाख रूपैयाँसम्म मुआब्जा दर निर्धारण गरिएकोमा आपत्ति जनाएको छ। मुआब्जाबापत कट्टाको २० लाखदेखि १ करोड २० लाख

रूपैयाँसम्म पाउनुपर्ने उनीहरूको माग छ। आफ्ना माग सुनुवाइ नभए चरणबद्ध आन्दोलन गर्ने चेतावनी संघर्ष समितिले दिएको छ। दुवैतर्फ (पूर्व-पश्चिम रेल र बर्दिवास-जनकपुर-जयनगर रेल्वे) को साभ्ना स्टेशन र लिक विस्तारका लागि बर्दिवास-१ र १४ मा ५९ विघा जग्गा नेपाल रेल्वे कम्पनीले ७ वर्ष पहिले रोक्का गरेको थियो।

मुआब्जा तोक्न ७ वर्ष लगाउने निर्धारण समितिले अहिले जग्गाधनीलाई वास्तै नगरी

रातारात हतारमा हचुवाको भरमा निर्णय गरेको बर्दिवास-२ का वडाध्यक्ष अभिराम प्याक्रेले बताए। यता मुआब्जा निर्धारण समितिले भने मुआब्जा वितरणको प्रक्रिया अघि बढिसकेको जनाएको छ।

मुआब्जा निर्धारण समितिका संयोजक तथा महोत्तरीका प्रमुख जिल्ला अधिकारी (सिडिओ) तीर्थराज भट्टराईले गृह सचिवसमक्ष उजुरी परे पुनर्विचार गर्न भन्ने निर्देशन आएकाबेक भएकै निर्णय कार्यान्वयन भएर रेल्वेको काम अघि बढ्ने बताए।

बालिका : विश्व सम्पदामा सूचिकृत पाटन दरवार क्षेत्रमा जीविकोपार्जनका लागि बेलुन बेच्न बसेकी एक बालिका। तस्वीर : चन्द्रकला क्षेत्री, रासस

निजामति दिवस मनाउन विभिन्न उपसमिति

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

सरकारले निजामति सेवा दिवस मनाउनका लागि सङ्घ, प्रदेश र स्थानीय तहलाई निर्देशन दिएको छ। यही भदौ २२ गते जनस्वास्थ्यका मापदण्ड लागू गरी दिवस मनाउन सो निर्देशन गरिएको हो।

यसका लागि मुख्य सचिव शंकरदास वैरागीको संयोजकत्वमा मूलसमारोह समिति गठन गरिएको छ। दिवसका अवसरमा रक्तदान, वृक्षरोपण, कविता तथा निबन्धप्रतियोगिता र

विभिन्न सञ्चारमाध्यममा दिवस सम्बन्धी विषयमा छलफल गर्ने निर्णय गरिएको प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद् कार्यालयका उपसचिव तुलसीप्रसाद दाहालले जानकारी दिए।

सोही अवसरमा निजामति कर्मचारीको आधिकारिक ट्रेड युनियन लगायतलाई रचनात्मक कार्यक्रम गर्न समेत अनुरोध गरिएको छ। यसैगरी सङ्घीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा कार्यक्रम संयोजन उपसमिति गठन गरेको उनले बताए। उपसमितिले

निजामति सेवा पुरस्कार वितरणदेखि दिवस मूल समारोह कार्यक्रमको व्यवस्थापकीय भूमिका निर्वाह गर्ने छ।

यसैगरी वन तथा वातावरण मन्त्रालयका सचिवको संयोजकत्वमा वृक्षरोपण तथा वातावरण संरक्षण प्रवर्द्धन उपसमिति गठन गरिएको छ। सोही अवसरमा उपसमितिले वृक्षरोपण, वातावरण संरक्षण, प्रवर्द्धन सम्बन्धी कार्यक्रम तर्जुमा तथा वृक्षरोपण गर्ने छ। विसं २०६१ देखि सो दिवस मनाउन सुरु गरिएको थियो।

सङ्क्रमणकालीन न्यायलाई तार्किक निष्कर्षमा पुऱ्याउन ध्यानाकर्षण

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

मानव अधिकार तथा शान्ति समाजको प्रतिनिधिमण्डलले कानून, न्याय तथा संसदीय मामिलामन्त्री ज्ञानेन्द्रबहादुर कार्कीसँग भेट गरी सङ्क्रमणकालीन न्याय, मानव अधिकार, शान्ति एवं समसामयिक विषयमा ध्यानाकर्षण गराएको छ।

मन्त्रालयमा आज भएको छलफलमा सङ्क्रमणकालीन न्यायलाई तार्किक निष्कर्षमा पुऱ्याउन, यस सम्बन्धमा सर्वोच्च अदालतले गरेको फैसला, अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार एवं मानवीय कानूनको मर्म अनुरूप बेपत्ता पारिएका व्यक्तिको छानविन र सत्य निरूपण तथा

मेलमिलाप आयोग ऐन' लाई शीघ्र संशोधन गर्न शान्ति समाजले आग्रह गरेको महासचिव रामकृष्ण बरालले राससलाई जानकारी दिए।

रोम विधान अनुमोदन गर्न आग्रह यसैगरी नेपाल राज्यपक्ष भएका मानव अधिकारसम्बन्धी अन्तर्राष्ट्रिय महासंघ अनुरूप कानून निर्माण तथा परिमार्जन तदारुकताका साथ गर्न समाजले जोड दिँदै अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी अदालतको रोम विधानलाई अनुमोदन गर्न आग्रह गरेको छ।

प्रतिनिधिमण्डलमा समाजका सभापति गोविन्द खनाल, सल्लाहकार होमकान्त चौलागाई, महासचिव बराल, केन्द्रीय सदस्य कृष्णनारायण श्रेष्ठ लगायत संलग्न थिए।

उपत्यकामा राति ८ बजेपछि पनि सवारी सञ्चालन गर्न पाइने

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

जिल्ला प्रशासन कार्यालय काठमाडौंले काठमाडौं उपत्यकामा राति ८.०० बजेपछि सवारीसाधन सञ्चालनमा लगाइएको रोक हटाएको छ।

उपत्यकाका प्रमुख जिल्ला अधिकारीहरूको मंगलबार भएको बैठकले निजी तथा सार्वजनिक सवारी साधन सञ्चालनमा यसअघि व्यवस्था गरिएको ८.०० बजेसम्मको समयवधि हटाइएको हो। काठमाडौंका प्रमुख जिल्ला अधिकारी कालीप्रसाद पराजुलीले सवारीसाधन सञ्चालनका लागि यसअघि

गरिएको व्यवस्था हटाइएको राससलाई जानकारी दिए। उनले साविक बमोजिमको भदौ १६ गतेसम्म कोभिड-१९ महामारी नियन्त्रणका लागि जारी गरिएको निषेधाज्ञा भने कायमै रहेको बताए।

साउन २८ गतेदेखि भदौ ८ गतेसम्मको निषेधाज्ञाको आदेशमा उपत्यकाका जिल्ला प्रशासन कार्यालयले अत्यावश्यक सेवा, दुबानीका साधन र उपत्यका प्रवेश गर्ने सवारीसाधन बाहेकका अन्य निजी एवं सार्वजनिक सवारी साधन बेलुका ८.०० बजेभित्र गन्तव्यमा पुगिसक्नु पर्ने उल्लेख थियो।

अर्घाखाँचीमा निषेधाज्ञा भाऽ १८ गतेसम्म थपियो

दिपेन्द्र खत्री / अर्घाखाँची

अर्घाखाँची जिल्लामा जारी निषेधाज्ञा फेरि आगामी भाद्र १८ गते शुक्रवारसम्म थपिएको छ। डिसिसिएमसी अर्घाखाँचीको बैठकले १३ औं पुनः सोमवारदेखि आगामी भाद्र १८ गते शुक्रवार राती १२:०० बजेसम्म निषेधाज्ञा थपेको हो। भने जिल्लामा निषेधाज्ञा खुकुलो बनाइएको छ। अब स्वास्थ्य मापदण्ड पालना गरेर सबै निजी तथा सार्वजनिक यातायात र पसलहरू विहान ५ बजेदेखि बेलुका ६ बजेसम्म खुल्ला दिने भएको छ।

होटल, रेष्टुरेन्टहरूले प्याकेजिङ वा टेक अवे सेवा गर्न पाउनेछन्। यस्तै सुन, भाँडाकुडा, अटो मोबाइल, खेलकुद सामग्री, कपडा, जुता, साडी, कस्मेटिक्स, फर्नीचर, टेलरिङ, गिफ्ट, विद्युतीय सामग्रीका पसलहरू सबै खोल्ला भने बजारहरू खुल्नेछन्। यस्तै वैक तथा वित्तीय संस्थाहरू, खाद्यवस्तु, तरकारी, फलफूल, पानी, दूध तथा दूधजन्य पदार्थ, औषधि र स्वास्थ्य सेवासँग सम्बन्धित पसल र व्यवसाय लगायत खोला दिने भएको छ।

यस्तै सभा/गोष्ठी/सम्मेलन, मठमन्दिर, पार्टी प्यालेसलगायत भीडभाडजन्य क्षेत्रमा रहेको निषेधाज्ञालाई कायम राखिने छ। जिल्लामा विद्यालय, क्याम्पस, शैक्षिक संस्थाहरूमा परीक्षाका कार्यक्रमहरू यथावत सञ्चालन भएका छन्।

जिल्लामा कोरोना संक्रमितको संख्या दिनप्रतिदिन घटेको छ। जिल्लामा दोस्रो लहरको कोरोना संक्रमण जोखिम तथा नियन्त्रणका लागि जारी रहेको निषेधाज्ञाका कारण प्रभावित विपन्न मजदुर वर्गलाई दैनिक छाक टार्नै मुस्किल भएको छ। गत वैशाख २१ गते मंगलवारदेखि जारी निषेधाज्ञाका कारण जिल्लाको जनजीवन अत्यन्त कष्टकर भएको थियो।

भापामा खोपमा चरम लापरवाही

टुडे एक्सप्रेस / भापा

वितर्तामोडको एक होटलमा भेरोसेल खोपसहित नगरपालिकाको कोभिड फोकल पर्सन ओमबहादुर खड्का फेला परेको घटनाको छानविन गर्न गठित समितिले होटलमा खोप लुकाउने नियत नदेखिए पनि खोप बुझाउने र बुझ्ने प्रक्रियामा चरम लापरवाही भएको ठहर गरेको छ।

जिल्ला कोभिड खोप व्यवस्थापन केन्द्रले सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी तिलोचन रिमालको अध्यक्षतामा गठित समिति गठन गरेको थियो। समितिले सोमवार प्रतिवेदन सार्वजनिक गर्दै प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रवणकुमार तिमिसनालाई बुझाएको छ।

खोपजस्तो मानिसलाई मृत्युको मुखबाट बचाउने संवेदनशील वस्तु होटलजस्तो असम्बन्धित ठाउँमा सरकारी गाडीबाट दुबानी गरेर पुऱ्याउनु, तत्काल खोपलाई नगरपालिका पुऱ्याउने अवस्था रहँदादेखि होटलका कर्मचारीलाई जिम्मा लगाउनु र होटलमा खोप लुकाउने नियत नदेखिए पनि खोप बुझाउने र बुझ्ने प्रक्रियामा चरम लापरवाही भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ।

छानविन समितिका संयोजक रिमालले खोप बुझ्ने स्थल र प्रक्रियामा गम्भीर त्रुटि देखिएको हुँदा खोप बुझाउने र बुझ्ने दुवै पक्षका कर्मचारीलाई आवश्यक कारवाहीका लागि प्रदेश त १ को सामाजिक विकास मन्त्रालय र स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाइने बताए।

भापाले गत साउन १५ गते भेरोसेल खोपको १०३ भाइल वितर्तामोड नगरपालिकाको स्वास्थ्य शाखालाई पठाएको तर सो खोप वितर्तामोडका कोभिड फोकलपर्सन खड्काले होटलमै बुझेका थिए। होटलमा खोप लुकाउन खोजेको भनेर विवाद भएपछि छानविन समिति गठन गरिएको थियो। छानविन समितिले तीन हप्ता छानविन गरेर प्रतिवेदन बुझाएको हो।

प्रमुख जिल्ला अधिकारी श्रवणकुमार तिमिसनाले प्रतिवेदन बुझ्दै आज हुने कोभिड-१९ व्यवस्थापन केन्द्रको बैठकमा छलफल गरिने र आवश्यक कारवाहीका लागि प्रदेश त १ को सामाजिक विकास मन्त्रालय र स्वास्थ्य मन्त्रालयमा पठाइने बताए।

दिगो विकास लक्ष्यमा न्यून प्रगति

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

नेपाल दिगो विकास लक्ष्य प्राप्त प्रगतिमा सुस्त देखिएको छ। हालै सार्वजनिक गरिएको महालेखापरीक्षकको ५८औं वार्षिक प्रतिवेदनमा उल्लेख भएअनुसार नेपालले संयुक्त राष्ट्रसङ्घमा पेश गरेका स्वीच्छक राष्ट्रिय समीक्षा प्रतिवेदन २०२० र दिगो विकास लक्ष्य प्रगति मूल्याङ्कन प्रतिवेदन २०१९ का आधारमा तथ्याङ्क उपलब्ध भएका २९६ सूचकमध्ये अधिकांश सूचकमा निर्धारित लक्ष्य हासिल हुन सकेको छैन। सरकारले सन् २०१९ सम्मका दैनिक १.२२ अमेरिकी डलर भन्दा कम आय अर्जन गर्ने नेपालीको सङ्ख्या १७ प्रतिशतमा सीमित राख्ने भने पनि त्यो उपलब्धि हासिल हुन सकेको छैन। त्यस्तै प्रतिदिन १.९० अमेरिकी डलर अर्जन गर्ने जनसङ्ख्या २८.५ प्रतिशत भन्ने लक्ष्य लिएको जम्मा १५ प्रतिशत मात्र सम्भव भएको प्रतिवेदनमा उल्लेख छ। सामाजिक सुरक्षा खर्चको अवस्था भने लक्ष्यको नजिक देखिएको छ। सरकारले उक्त

अवधिमा १२.१ प्रतिशत सामाजिक सुरक्षा गर्न लक्ष्य राखेकोमा ११.७ प्रतिशत लक्ष्य हासिल गरेको छ। विश्व खाद्य सुरक्षा सूचकाङ्कमा ५७ अङ्क बनाउने लक्ष्य रहेकोमा ४६ अङ्कमा प्राप्त गरेको छ। मातृ मृत्युदर लक्ष्यभन्दा करिब आधा मात्र घटाउन सकेको छ। शिक्षातर्फ पनि लक्षित उपलब्धि हासिल भएको देखिएको छैन। कक्षा ५ को गणित, नेपाली र अङ्ग्रेजी विषयको सिकाइ दर ५५, ६६ र ५६ प्रतिशत हासिल गर्ने लक्ष्य राखिएकोमा क्रमशः ३५, ३४ र ४१ प्रतिशत मात्र हासिल गर्न सफल भएको छ। सरकारले प्रतियुक्ति सार्वजनिक खर्च १९ हजार रूपियाँ पु-याउने लक्ष्य राखेको भए पनि त्यो १२ हजार रूपियाँमा मात्र सीमित हुन पुगेको छ। त्यस्तै ऊर्जातर्फको लक्ष्य पनि आधा मात्र हासिल भएको छ। सरकारले नवीकरणीय ऊर्जामा जलविद्युत् जडित क्षमता २७ टिवाइ हजार् ३०१ मेगावाट पु-याउने लक्ष्य राखेकोमा

एक हजार २५० मेगावाट पुगेको छ। ऊर्जा खपतमा नवीकरणीय ऊर्जाको हिस्सा २२.१ पु-याउने भनिए पनि पाँच प्रतिशत मात्र पुगेको छ। वैवी प्रकोपमा परी मृत्यु हुनेको सङ्ख्या लक्ष्यभन्दा तीन गुणा नै बढी रहेको प्रतिवेदनले देखाएको छ। यस्तो मृत्युलाई प्रतिबन्धित गर्न ३३१ मा फार्म लक्ष्य भए पनि समीक्षा अवधिसम्म ९६६ देखिएको छ। कम तौल भएका पाँच वर्षभन्दा कम उमेरका बालबालिकाको सङ्ख्या २० प्रतिशतमा फार्म लक्ष्य भए पनि २४ प्रतिशतभन्दा बढी नै रहेको छ। ९० प्रतिशतलाई राष्ट्रिय खोपमा सहभागी गराउने भने पनि जम्मा ४२.६ प्रतिशतमा मात्र सीमित छ। स्वास्थ्य सेवामा पहुँच अभिवृद्धिको लक्ष्य पनि २० प्रतिशत कम नै पाइएको छ। महिला तथा बालबालिका बेचबिखन प्रतिवर्ष ७२५ जनामा फार्म लक्ष्य भए पनि ९४६ रहेको छ। दिगो विकासका तोकिएका लक्ष्य हासिल गर्न सरकारले वार्षिक २० खर्ब २५ अर्ब रूपियाँ लगानी गर्नपर्ने अनुमान गरिएको छ। महालेखाको प्रतिवेदनले हालको स्रोत परिचालन र विनियोजनको

प्रवृत्तिलाई दृष्टिगत गर्दै दिगो विकास लक्ष्यका क्षेत्रहरूमा औसत वार्षिक पाँच खर्ब ८५ अर्ब रूपियाँ अपुग हुने औल्याएको छ। नेपालले सन् २०१५ मा विश्वका अन्य १९३ मुलुकसहर सन् २०३० सम्म दिगो विकासका १७ प्रमुख लक्ष्य हासिल गर्ने एजेन्डा अनुमोदन गरेको थियो। आर्थिक, सामाजिक र वातावरणीय आयाम समेटिएका ती लक्ष्यमा नेपालले आफ्नो मुलुकको परिवेशअनुसार १४ वटा विश्वव्यापी लक्ष्यमा १६ वटा लक्ष्य थप गरेको थियो। ती लक्ष्यका १५९ गन्तव्यका लागि २४५ सूचक पनि थप गरेर ४७९ सूचक बनाएको थियो। यी लक्ष्य हासिल गर्ने १५ वर्षको अवधिमध्ये अब नौ वर्ष बाँकी रहेको छ। बाँकी अवधिमा ती लक्ष्य हासिल गर्न महालेखाको अर्थ मन्त्रालयलाई व्यापक लागत सहभागिता जुटाउन, राजस्वको दायरा विस्तार गरेर थप सङ्कलन गर्न, वैदेशिक सहायताको उच्चतम परिचालन गर्न, सरकारी र निजी क्षेत्रको सहभागिता बढाउन सुझाव दिएको छ।

सोलारबाट विद्युत् उत्पादन

टुडे एक्सप्रेस / दमौली

तनहुँको शुक्लागण्डकी नगरपालिका-५ बेलचौरारामा निर्माणधीन सोलार आयोजनाबाट भदौसम्म विद्युत् उत्पादन हुने भएको छ। भदौ १५ गतेभित्र पाँच मेगावाट विद्युत् उत्पादन गर्ने गरी धमाधम काम भइरहेको आयोजनाले जनाएको छ। विसं २०७६ साउनमै निर्माण सम्पन्न भइसकनुपर्ने आयोजना कोरोना कहरका कारण ढिला भएको सोलार फार्म प्रालिका व्यवस्थापक हरिकुमार श्रेष्ठले जानकारी दिए। “सम्पन्नताअनुसार पहिले विद्युत् उत्पादन भइसकनुपर्ने थियो तर कोरोना कहरका कारण काममा ढिलाइ हर्दा प्रगति हट्न सकेन”, उनले भने, “अहिले काम लगभग अन्तिम चरणमा पुगिसकेको छ।” उनका अनुसार अहिले दैनिक ४० बढी कामदारले आयोजनाको काम गरिरहेका छन्। “६० प्रतिशत सोलार पाता हालसकिएको छ, भदौ १५ गतेभित्र विद्युत् उत्पादन गर्ने लक्ष्यसहित काम तीव्र पारिएको छ”, श्रेष्ठले भने। उनका अनुसार केही दिनदेखि परेको वर्षाका कारण पनि काम प्रभावित भएको थियो। आयोजनामा १३ हजार ४९४ वटा सौर प्यानल जडान हुनेछन्। सोलार फार्म प्रालिले तनहुँको शुक्लागण्डकी नगरपालिकामास्थित भानुभक्त क्याम्पसको १०० रोपनी जग्गामा

काम गरिरहेको छ। आयोजनामा बेलायतमा बसोबास गर्ने नेपालीले स्थापना गरेको ‘नेपाल कर्पोरेट इन्भेष्टमेन्ट समूह’ले लगानी गरेको छ। आयोजना सम्पन्न गर्न रु ६० करोड अनुमान गरिएको छ। नेपाल विद्युत् प्राधिकरणसँग विसं २०७५ साउनमा विद्युत् खरिद सम्झौता (पिपिए) हुँदा आयोजनाबाट विसं २०७६ साउनदेखि विद्युत् उत्पादन सुरु गर्ने तालिका थियो। सुरुमा प्रसारण सम्झौता हुँदा उत्पादन हुने विद्युत् ३० हजार युनिट विद्युत् उत्पादन गर्न सकिने कम्पनीले जनाएको छ। आयोजनाले उत्पादन गरेको विद्युत् प्राधिकरणले २५ वर्षसम्म प्रतियुनिट रु ७.३० मा खरिद गर्नेछ। ऊर्जा, जलस्रोत तथा सिंचाइ मन्त्रालयले तयार गरेको ‘ग्रिड कनेक्टेड सौर विद्युत् विकाससम्बन्धी कार्यविधि २०७५’ अनुसार प्राधिकरणसँग पिपिए गर्ने यो पहिलो सौर विद्युत् आयोजना हो।

एक सातादेखि इन्टरनेट सेवा अवरुद्ध, बैंकिङ कारोवार ठप्प

टुडे एक्सप्रेस / सिमकोट

हुम्लाको दक्षिण भेगमा रहेको अदानचुली गाउँपालिकामा एक हप्तादेखि इन्टरनेट सेवा अवरुद्ध हुँदा यहाँका सेवाग्राहीले सास्ती खेनुपरेको छ। छिमेकी जिल्ला मुगुको सौर गाउँपालिकाको सौरकोटमा रहेको बर्डीलिङ्कको टावरमा खराबी आउँदा अदानचुलीमा हप्ता दिनदेखि इन्टरनेट अवरुद्ध भएको हो। टावरमा खराबी आएर हप्ता दिनदेखि इन्टरनेट सेवा अवरुद्ध हुँदा यस क्षेत्रका बैंक तथा वित्तीय संस्था, स्वास्थ्य संस्था, सामुदायिक विद्यालय, गाउँपालिका र प्रत्येक बडा कार्यालयमा काम गर्न थप समस्या बनाएको छ। बडा नं १ ले लाभग्राहीले पाउने सामाजिक सुरक्षा भत्ता बैंक खातामाफर्त कारोवार थाले पनि इन्टरनेट बैंकमा नहुँदा दिनहुँ भत्ता बुझ्न आउने लाभान्वित व्यक्तिलाई भुक्तानी दिन नसकेको रोलोव आइएमई बैंकका प्रबन्धक रमेशबहादुर रावलले जानकारी दिए। बैंकमा रहेको भित्साइ सेवामा समेत काम नगर्दा काम गर्न थप समस्या बनाएको उनले गुनासो गरे। भत्ता पाउने लाभग्राहीको रकम उनीहरूको बैंक खातामा जम्मा भएको भए पनि इन्टरनेट नहुँदा रिक्त हात फिर्ता हुने गरेको र दैनिक नागरिकले सास्ती खेनुपरेको प्रबन्धक रावलले बताए।

गाउँपालिकामा सञ्चारको माध्यमका रूपमा रहेको ग्रामीण रेडियो श्रीनगरलाई समेत इन्टरनेट नहुँदा समाचार सम्प्रेषणमा थप समस्या बनाएको रेडियोका स्टेसन म्यानेजर कालीबहादुर थापाले बताए। आफूले अन्य राष्ट्रिय सञ्चारमाध्यममा काम गर्ने गरेको भए पनि हप्ता दिनदेखि इन्टरनेट सेवा नहुँदा जिल्लामा भएका समाचार सम्प्रेषण गर्न नसकेको बताए। इन्टरनेटबाट हुने बढाको सम्पूर्ण कामसमेत प्रभावित भएको बडा नं ३ का कम्प्युटर अपरेटर राजु पाकीले गुनासो गरे। इन्टरनेट नहुँदा इमेल, फ्याक्सबाट हट्ने सम्पूर्ण काम रोकिएको उनले बताए। यस्तै यस क्षेत्रमा रहेका स्वास्थ्य संस्था र सामुदायिक विद्यालयमा समेत काम गर्न समस्या बनाएको जानकारी प्राप्त भएको छ। हप्ता दिनदेखि काम गर्न छाडेको बर्डीलिङ्क मर्मतका लागि कर्मचारी पठाउन आग्रह गर्दा प्राविधिकको अभाव भएको भन्दै केही दिनपछि मात्रै मर्मतका लागि सौर पठाउने जानकारी बर्डीलिङ्कले दिएको छ। यस्तै जिल्लाको सिमकोट गाउँपालिका-७ चौगनफ्यामा नमस्ते टेलिफोन सेवामा राम्रोसँग काम नगरेको नागरिकले गुनासो गरेका छन्। जिल्ला बाहिर रहेका आफन्त तथा जिल्लामै एकअर्कासँग टेलिफोनमा कुरा गर्ने खोज्दा राम्रोसँग काम नगरेको बताइएको छ।

मनाङ डिस्पाइड गाजापालिका-१ स्थित तलेखु-भ्रताङ भिरमा नया ट्याक खोल तयारी गर्दै सेना। गत असार १ गते आएको बाढीपहिरोका कारण उक्त भिर अन्तर्गतको एक मान सडक सञ्जाल माथिल्लो र तल्लो मनाङ आवतजावत पूर्ण रूपमा अवरुद्ध छ। तस्वीर : नवीन लामिछाने, रासस

शुल्क विवादले इञ्जिनियरिङ सङ्कायको परीक्षा अन्याूलमा

सञ्चिता घिमिरे / काठमाडौं

इञ्जिनियरिङ कलेजहरूले अनलाइन कक्षा सञ्चालन भएको बेलामा पनि खेलकूदलायतका अतिरिक्त क्रियाकलापको शुल्क माग गरेपछि उत्पन्न विवादका कारण परीक्षा अन्याूलमा परेको छ। विभुवन विश्वविद्यालयबाट सम्बन्धन लिएका १० निजी कलेजमा विद्यार्थीले अनलाइन कक्षा पहिर्हँदा प्रशासनले खेलकूद, भ्रमण, प्रयोगशाला, पुस्तकालयलायत शीर्षकमा शुल्क लिइरहेका छन्। परीक्षामा पहिले शुल्क सवे तिर्नुपर्ने भए पनि विद्यार्थीले आफूहरू सहभागी नभएका क्रियाकलापमा शुल्क लिन नहुने भन्दै त्यसको विरोध गरेका छन्। कलेजमा धर्ना गरिरहेका विद्यार्थीले यी माग सम्बोधन नहुँदासम्म परीक्षा सञ्चालन गर्न नहुने बताउँदै आएका छन्। स्नातक तहको सवे वर्षको परीक्षा अर्को महिनाको पहिलो साता गर्ने तयारी रहेको छ। चालू आवमा पनि गत वर्ष भौतिक कक्षा हुँदा जसरी नै शुल्क लिन खोजिएको अखिल नेपाल स्वतन्त्र विद्यार्थी सङ्गठन (अनेरास्ववियू) का सचिवालय सदस्य इन्द्र पौडेलले बताए। उनका अनुसार कलेजमा कोभिडका कारण अतिरिक्त क्रियाकलाप नभए पनि त्यसको शुल्क लिइरहेका छन्। कलेजले औसतमा एक सेमेस्टरको शुल्क छुट गर्नुपर्ने माग गर्दै विद्यार्थीले कुनै कलेजमा धर्ना गरिरहेका छन् भने कतै तालाबन्दी गरेका छन्। कुनै कलेजमा सवे

एक लाखसम्म लिने गरेको उनले बताए। उनले भने, “कुनै एउटा शीर्षकको शुल्कमा छुटभन्दा पनि समग्रमा नै विद्यार्थीलाई राहत हुने गरी छुट हुनुपर्छ।” कोभिडका कारण अभिभावकको आधारीनी कम भएकाले पनि विद्यार्थीसँग बढी शुल्क लिन नहुने पौडेलले बताए। विद्यार्थीसँग बढी शुल्क लिए पनि अनलाइन कक्षा हुँदा कुनै पनि प्रयोगात्मक भएको छैन। इञ्जिनियरिङ विषय भए पनि प्रयोगात्मक नहुँदा विद्यार्थीले केही सिक्न नसक्ने पौडेलले बताए। उनले भने, “अहिले इञ्जिनियरिङका विद्यार्थी अरु सङ्कायमा पढे जस्तो भएको छ।” शुल्क विवाद चाँडो समाधान नभएमा स्नातक तहका सवे वर्षको परीक्षालाई अवरुद्ध गर्ने नेपाल विद्यार्थी सङ्घका नेता भुवन भट्टले बताए। कुनै पनि प्रयोगात्मक नहुँदा एकातिर विद्यार्थीले सिक्न सकेका छैनन् भने कलेजले प्रयोगात्मक क्रियाकलापहरूको शुल्क लिइरहेका छन्। कलेजले आधा शुल्क घटाउनुपर्ने उनले बताए। उनले भने, “अनलाइन कक्षा हुँदा कलेजको पनि लगानी कम भएकाले विद्यार्थीसँग पनि कम शुल्क लिनुपर्छ।” शुल्क छुट गर्नुपर्ने माग गर्दै विद्यार्थीले कुनै कलेजमा धर्ना गरिरहेका छन् भने कतै तालाबन्दी गरेका छन्। कुनै कलेजमा सवे

विद्यार्थी सङ्गठनले संयुक्त रूपमा त कतै फरक फरक सङ्गठनले फरक कार्यक्रम गरिरहेका छन्। विद्यार्थीले आफ्नो कलेज र संस्थानको कार्यालयमा आन्दोलन गरिरहेका छन्। विद्यार्थीले केही साता पहिलेदेखि आन्दोलन गरिरहेका सङ्घका इञ्जिनियरिङ अध्ययन संस्थानलाई समन्वयका लागि अनुरोध गरिरहेको छन। विद्यार्थीले संस्थानले समन्वयमा चासो नदिएको आरोप लगाएका छन् भने संस्थानले कलेजसँग वार्ता भइरहेकाले समाधान निस्कने अपेक्षा गरेको जनाएको छ। संस्थानले फारम भर्ने मिति आजसम्मका लागि तोकिएको छ। विद्यार्थीले ११ गतेसम्म अतिरिक्त शुल्क तिरेर फारम भर्ने पाउनेछन्। संस्थानले निजी कलेजलाई शुल्क घटाउन भनेको र कलेज पनि त्यसमा सहमत भएको संस्थानका डिन शशिधरराम जोशीले बताए।

कलेजले चाँडो विवाद समाधान गरेर समयमा नै परीक्षा हुने वातावरण बनाउनुपर्ने उनले बताए। उनले भने, “केही विद्यार्थीको आन्दोलनका कारण १९ हजारलाई असार पुग्न दिनुहुँदैन।” विभुवन विश्वविद्यालयका पाँच आङ्गिक कलेजमा शुल्क समस्या नभए पनि निजी कलेज खुलेदेखि नै शुल्कमा समस्या देखिन थालेको हो। विसं २०५० मा विश्वविद्यालयले निजी कलेजलाई सम्बन्धन दिन थालेको हो। शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयले केही वर्ष पहिले ती कलेजहरूले अधिकतम कतिम्म शुल्क लिन पाउँछन् भनी मापदण्ड बनाएको थियो। सरकारले निर्धारण गरेको मापदण्डभन्दा बढी शुल्क लिँदावाहेक संस्थानले हस्तक्षेप गर्न नमिल्ने डिन जोशीले बताए। उनले भने, “शिक्षा मन्त्रालयले तोकिएको आधारमा शुल्क लिँदा हामीले केही गर्न मिल्दैन।”

दिगो विकास लक्ष्य प्राप्त गर्न राजनीतिक नेतृत्वलाई ढाँचा बदल्न सुझाव

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

राष्ट्रिय योजना आयोगले अहिलेकै तौरतारिका र ढाँचाबाट अघि बढेमा मुलुकको दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका कठिनाई हुने जनाउ दिएको छ। योजना आयोगका सचिव केवलप्रसाद भण्डारीले दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका राजनीतिक नेतृत्वले अहिले अभ्यासमा रहेको काम गर्ने तरिका र ढाँचाबाट अघि बढ्न खोजेमा त्यो सम्भव नहुने सुझाव दिए। दिगो विकास लक्ष्य प्राप्तिका लागि उपलब्धता र संसदीय समितिलाई जानकारी दिँदै उनले भने, “संवैधानशील र जिम्मेवार भएर काम गर्ने राजनीतिक नेतृत्वका लागि अवधिक निर्वाचनमा सफलताका लागि ठूलो अवसर छ।” संयुक्त राष्ट्रसङ्घले सन् २०१५ सेप्टेम्बरमा २०१६ देखि २०३० सम्ममा विश्वको रूपान्तरण र विकासका हरेक आयाममा कसैलाई पनि पछ्याइ नछोड्ने प्रतिबद्धताका साथ दिगो विकासका लक्ष्य घोषणा गरेको थियो। उक्त घोषणामा १७ वटा लक्ष्य, १६९ वटा परिमाणमात्मक लक्ष्य र २३२ विश्वव्यापी सूचकांक निर्धारण गरिएका छन्। दिगो विकास लक्ष्यमा सामाजिक, आर्थिक र पर्यावरणीय आयाम छन्। आयोगले भनेको छ, “आफ्नो कार्यकालमा

आम नागरिकको दैनिक जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन सक्षम राजनीतिक दलको नेतृत्व आवश्यक निर्वाचनमा पुनः निर्वाचित भएर आउन सक्ने अनुमान र अध्ययन पनि छ।” राष्ट्रियसभा दिगो विकास तथा सुशासन समितिमा आयोगका उपाध्यक्ष डा विश्वनाथ पौडेलले मुलुकमा सडक पूर्वाधार निर्माणमा राज्यको क्षमता कमजोर रहेकाले राजनीतिक नेतृत्वको दीर्घकालीन सोच, कर्मचारीमा सुकृष्णपूर्ण योजना निर्माण, ठेकेदारमा समय सीमाभित्र गुणस्तरीय निर्माण गर्ने प्रणाली विकसित हुन जरुरी रहेको धारणा व्यक्त गरे। दिगो विकास लक्ष्यको कार्यान्वयनका सवै रणनीतिक योजना र परिचालनका क्रियाकलापमा संलग्न सवै संस्था र सङ्गठनमा नवप्रवर्द्धन गर्न सक्ने नेतृत्व र व्यवस्थापन आवश्यक रहेको जनाउँदै आयोगले राजनीतिक नेतृत्वबाट मात्र त्यस्तो काम सम्भव हुने निष्कर्ष निकालेको छ। आयोगले भनेको छ, “राजनीतिक नेतृत्वले आम नागरिकलाई कुनै पनि विषयका लागि एउटा ठाँउमा ल्याउन र रचनात्मक सहभागितालाई प्रोत्साहन गर्न तथा अनिश्चितता र अराजकता हुन नदिन प्रयत्न गर्छ।” विश्वका सवै राष्ट्रमा सहभागितामूलक, अधिकारमुखी र समतामूलक विकास गरी गरिवी

र भोकमरी अत्यन्तै तथ्या सवैलाई स्वास्थ्य एवं शिक्षा पुऱ्याउने, लैङ्गिक समानता, सवैका लागि स्वच्छ पानी, सवैमा ऊर्जाको पहुँच, गोजगारी प्रवर्द्धन, आर्थिक वृद्धि, उद्योग, पूर्वाधार विकास र दिगो शहरीकरणजस्ता विषय पनि उक्त लक्ष्यमा समेटिएको छ। बैठकमा समितिका सदस्य वामदेव गौतमले दिगो लक्ष्य प्राप्त गर्ने सन्दर्भमा राष्ट्रिय सभाले केकस्ता काम र भूमिका निर्वाह गर्न पर्ने हो त्यसका लागि तयार रहेको प्रतिबद्धता जनाए। अर्को सदस्य दिननाथ शर्माले इच्छाशक्ति, राज्यशक्ति, श्रम र पैसा हुँदा समेत विकास र पूर्वाधार निर्माणमा लक्ष्य नभेटाउनु भनेको राष्ट्रपतिको समर्थन र क्षमताको कमी त होइन भनी जिज्ञासा राखे। उनले भने, “अर्थ र राजनीतिक एक-अर्काका पुरक हुनु, हाप्पा सडकसँगै आउंका उत्पादनलाई जोड्न सक्नुपर्छ, हाप्पा शिक्षा जागिर र विदेश यात्रासँग सीमित भएकाले उत्पादनसँग जोड्न सकिए, तीन तहका सरकारबीच समन्वयको संयोजन गर्ने कार्यमा राष्ट्रिय योजना आयोगले भूमिका खेलेसु। सभापति तारादेवी भट्टले दिगो विकासका लक्ष्य प्राप्तिका लागि आयोगले प्रभावकारी अनुगमन र कार्यान्वयनको लेखाजोखा गर्ने मामिलामा प्रभावकारी भूमिका खेल्न सक्ने भने।

धनुषा समाचार : गाडिएको अवस्थामा ससुरा बुहारीको शव भेटियो, छोराले नै मारेको खुलासा

टुडे एक्सप्रेस / जनपुरधाम

धनुषामा एक युवकले आफ्नै बुवा र श्रीमतीको हत्या गरेका छन्। अनैतिक सम्बन्धको आशंकाका मिथिला बिहारी नगरपालिका ५ ललियाका २७ वर्षीय भागेश्वर मण्डलले आफ्नै बुवा ५५ वर्षीय रामवृक्ष मण्डल र श्रीमती २४ वर्षीया अम्बिकादेवी मण्डलको हत्या गरेका हुन्।
दुवैजनाको शव घर नजिक भाडीमा खाल्डो खनेर गाडेको अवस्थामा फेला परेको हो। एउटै खाल्डोमा ससुरा र बुहारीको शव भेटिएको जिल्ला प्रहरी कार्यालय धनुषाले जनाएको छ। रातिदेखि बेपत्ता ससुरा र

बुहारीको खोजविन भएपछि शव गाडेको शंकास्पद ठाउँ देखिएपछि स्थानीयले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए। घटना लगत्तै प्रहरीले भागेश्वरलाई पक्राउ गरी अनुसन्धान गर्दा उनले हत्या गरेर शव गाडेको स्वीकार गरेका थिए। त्यसपछि शव गाडेको ठाउँमा प्रहरीले घेरा हालेर उत्खनन सुरु गरेको थियो। शव निकालेर प्रहरीले घटनास्थलको मुचुल्का गरेर पोस्टमार्टमको लागि प्रादेशिक अस्पताल जनकपुर लाने तयारी गरिरहेको छ। मृतक दुवैजनाको टाउकोमा गहिरो चोट देखिएकाले भाटा प्रहार गरी हत्या गरेको हुन सक्ने प्रहरीको अनुमान छ। सोमबारराति नै हत्या गरेर

शव गाडेको शंका छ।
स्थानीयका अनुसार भागेश्वर एकवर्ष अघि वैदेशिक रोजगारीबाट घर फर्केका हुन्। घर फर्केपछि उनले बुवा र श्रीमतीबीच अनैतिक यौन सम्बन्ध रहेको आशंका गर्दै आएका थिए। जसको कारण उनको पत्नीसंग दिनहुँ झगडा हुँदै आएको आफ्ना बुवा र श्रीमतीको हत्या गरेको हुन सक्ने स्थानीयको आशंका छ। भागेश्वर र अम्बिकादेवीका दुई छोराछोरी छन्।
यसरी थाहा भयो हत्या भएको
नजिकै रहेको शिवजीको मन्दिरको साँचो रामवृक्ष मण्डलले राखे गरेका थिए। विहान साँचो लिन गएका उनकै भाई पनि चन्द्रहंस मण्डलले उनको घरमा रगतका छिटाहरू लतपतिएको देखे। त्यसपछि, उनले भागेश्वरलाई बुवाको वारेमा सोधे। त्यसपछि भागेश्वरले भने, "म घटनाको विषयमा तपाईंहरूलाई भन्नेवाला नै थिएँ, मैले नै बुवा र श्रीमती दुवैजनालाई मारिदिँ।" भागेश्वरले दुवैजनालाई मारेर घरदेखि करिब ३५ मिटर पूर्वतर्फ रहेको पोखरीको छेउमा गाडेको बताए। उनले सो स्थानमा रहेको दुर्गा युवा क्लबको पछाडी गाडेको बताए। चन्द्रहंसले गाउँलाई यो कुरा बताएपछि स्थानीयले प्रहरीलाई खबर गरेका थिए।

सरकारी

टोली र राउटे भेट :

सुर्खेतको गुवाकोट-१ स्थित राउटे बस्तीमा पुगेको सरकारी टोलीले वृद्ध राउटेसंग भेट गर्ने क्रममा सरकारी प्रतिनिधि मण्डल।
तस्वीर: नारायणी रजौरे, रासस

घिसिङको नियुक्तिसम्बन्धी तीन दिनभित्र कागजात भिकाउने आदेश

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

सर्वोच्च अदालतले विद्युत् प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक कुलमान घिसिङलाई गरिएको नियुक्तिसम्बन्धी तीन दिनभित्र आवश्यक कागजात भिकाउने आदेश जारी गरेको छ। प्रधानन्यायाधीश चोलेन्द्रशमशेर जबराको एकल इजलासले मंगलबार घिसिङविरुद्ध तत्कालीन निर्देशक हितेन्द्रदेव शाक्यले दायर गरेको रिट निवेदनको प्रारम्भिक सुनुवाइपछि उक्त आदेश जारी गरेको हो।

आदेशमा निवेदक शाक्यको २०७७ माघ २६ गतेको मन्त्रिपरिषदको निर्णय, निजलाई ऊर्जा विशेषज्ञका रूपमा नियुक्ति गर्ने फायल, घिसिङलाई प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक बनाउने गत साउन २५ गतेको निर्णयका साथै शाक्य र प्राधिकरणबीच भएको सम्झौताको सक्कल फायल तीन दिनभित्र भिकाउने भनिएको छ।

नेपाल विद्युत् प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकमा घिसिङलाई नियुक्त गर्ने सरकारको निर्णयविरुद्ध शाक्यले गत साउन ३२ गते सर्वोच्च अदालतमा रिट निवेदन दायर गर्नुभएको थियो। मन्त्रिपरिषद् तथा प्रधानमन्त्री कार्यालय, ऊर्जा जलस्रोत तथा सिँचाइ मन्त्रालयलगायतलाई विपक्षी बनाई शाक्यको वारिसका रूपमा प्रेमकुमार काफ्लेले उक्त रिट निवेदन दायर गरेका थिए।

रिट निवेदनमा भनिएको छ, 'मेरो सहमति बेगर मलाई

जल तथा ऊर्जा आयोगको विज्ञ सदस्य पदमा नियुक्त गर्ने र कुलमान घिसिङलाई मेरो पदाधिकार नटुटेको र कायम रहेको प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक पदमा नियुक्त गर्ने निर्णयबाट मेरो उक्त पदमा रही काम गर्ने मेरो अधिकारमा आघात पुगेको छ।' रिट निवेदनमा गत साउन २५ गतेको मन्त्रिपरिषदको निर्णय र सो निर्णयका आधारमा भएका पत्राचार कार्यान्वयन नगर्ने आदेश गरी आफूलाई विद्युत् प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशक पदमा काम गर्न दिलाउन अन्तरिम आदेशको माग गरिएको छ।
प्राधिकरणको कार्यकारी निर्देशकमा आफूलाई चार वर्षको नियुक्ति दिएको हुनाले सरकारले हटाउन नसक्ने र आफूलाई अन्यत्र पद सिर्जना गरी नियुक्त गर्न नमिल्ने रिट निवेदनमा उल्लेख छ। गत साउन २७ मा नियुक्तिपत्र बुझेपछि घिसिङले काम सुरु गर्नुभएको छ।

कक्षा १२ को परीक्षा चाँडो सञ्चालन गर्न निर्देशन

टुडे एक्सप्रेस / काठमाडौं

प्रतिनिधिसभा, शिक्षा तथा स्वास्थ्य समितिले स्वास्थ्य मापदण्ड र भौतिक दूरी कायम गरी यथाशीघ्र 'होम सेन्टर' मा कक्षा १२ को परीक्षा सञ्चालन गर्न निर्देशन गरेको छ।

समितिको आज बसेको बैठकले परीक्षा रोकिएका बालबालिकामा मानसिक असर गरेकाले खोपको व्यवस्थापन गर्दै परीक्षा गराउन शिक्षा, विज्ञान तथा प्रविधि मन्त्रालयलाई निर्देशन गरेको छ। समितिले कोभिडका कारण कलेजमा अरु क्रियाकलाप नभएकाले इन्जनीयरिङ कलेजले पढाइ शल्कवाहेक अरु शल्क नलिने व्यवस्था मिलाउन पनि सरकारलाई निर्देशन गरेको छ।

अरु तहका परीक्षा सञ्चालन भइरहेको अवस्थामा १२ कक्षाको मात्रै पटक-पटक स्थगित भएको भन्दा समितिले सरोकार राख्ने निकायका प्रतिनिधि बोलाएर छलफल गर्दै आएको थियो। राष्ट्रिय परीक्षा बोर्डले 'होम सेन्टर' मा नै परीक्षा गराउने तयारी गरे पनि सीसीएमसीको निर्णयका कारण स्थगित भएको थियो।

महोत्तरीमा सडक दुर्घटना : धनुषाका एकको मृत्यु

टुडे एक्सप्रेस / जनकपुरधाम

पूर्वपश्चिम राजमार्ग अन्तर्गत महोत्तरीको लक्ष्मीनिर्वा वनक्षेत्रमा सडक दुर्घटनामा परी धनुषाका एक जनाको मृत्यु भएको छ। सोमबार राति ज ४५२ २७०० नम्बरको मोटरसाइकलमा सर्लाहीतर्फ जाँदै गरेका धनुषाको मिथिला नगरपालिका-३ का ३३ वर्षीय धनपति महतोको मृत्यु भएको हो। महतोको मोटरसाइकलमा पछाडि बसेका सर्लाहीको हरिओम नगरपालिकाको अन्नौलीका १३ वर्षीय नवीन महतो गम्भीर घाइते भएका इलाका प्रहरी कार्यालय बर्दियासले जनाएको छ।

राति करिब १० बजे महतो चढेको

मोटरसाइकललाई पश्चिमबाट पूर्वतर्फ आउँदै गरेको नाइख ८८०० नंको तेल

ट्याङ्करले ठक्कर दिँदा दुर्घटना भएको प्रहरीले जानकारी दिएको छ। दुर्घटनामा परी घाइते भएका दुवैलाई तत्काल उद्धार गरी बर्दिया-१४ स्थित शुभस्वास्तिक अस्पताल पुर्याइएको र अस्पतालमै चिकित्सकले धनपतिको मृत्यु भएको घोषणा गरेका इप्राका बर्दियासका प्रहरी नायव उपरीक्षक वीरेन्द्र थापाले बताए। अर्का घाइते नवीनलाई थप उपचारका लागि प्रादेशिक अस्पताल जनकपुरधाम पठाइएको छ।

मृतक महतोको शव परीक्षण गर्न मंगलबार विहान प्रादेशिक अस्पताल जनकपुरधाम ल्याइएको थियो। तेल ट्याङ्कर, त्यसका चालक र मोटरसाइकल प्रहरीले नियन्त्रणमा राखेको प्रहरीले जनाएको छ।

ESTD 2063
संस्कृतिक रेडियो ९७ मेगाहर्ज
अहिक रेडियो अहिक आवाज

रेडियो जनकपुर

मधेशको पहिलो एफ. एम.

‘अहिक रेडियो अहिक आवाज’

रेडियो जनकपुर

९७ मेगाहर्ज

Radiojanakpur 97.0 mhz
Radio Janakpur 97.0 Mhz
www.radiojanakpur.org.np

बिहान ५ बजे देखि बेलुका ११ बजेसम्म रेडियो सुन्न नभुल्नुहोला